

SÁM
SOBĚ
KOREKTOREM

7 KROKŮ
K BEZCHYBNÉMU
TEXTU

Lucie Koubek

Sám sobě korektorem – 7 kroků k bezchybnému textu

Odlište se a pište bez chyb. Vy totiž umíte česky mnohem líp, než si myslíte. V tomto e-booku vám prozradím ty nejšikovnější **korektorské fígle a vychytávky**. Naučíte se, jak pomocí **nejběžnějších počítačových nástrojů** snížit vlastní chybovost na minimum, a čtenáře tak neodradit, ale zaujmout.

Výsledkem budou nižší náklady, vyšší důvěryhodnost a profesionalita, lepší vztahy s klienty a konkurenční výhoda.

Prohlášení: E-book je mým duševním vlastnictvím a jeho tvorba mě stála spoustu času a energie (a někdy i nervů). Jakékoliv šíření nebo poskytování třetím osobám bez mého vědomého souhlasu je tedy zakázáno a je porušením autorského zákona, které může být stíháno. Děkuji za pochopení a za spolupráci. ☺

Upozornění:

Tato příručka není dogma. Informace a návody v ní obsažené nefungují bez použití **zdravého selského rozumu**.

Obsah

Tématem tohoto e-booku nebude pravopis	6
1. Automatická kontrola překlepů a gramatiky	9
MS Word	11
Open Office	14
Libre Office	16
2. Čtěte po sobě	20
2.1 Odpoutejte se od obsahu a věnujte se formě.	20
2.2 Čtěte minimálně dvakrát, raději třikrát	20
1. čtení – věnujte se technickým záležitostem	21
2. čtení – věnujte se stylistice	21
2.3 Zaměřte se na své nejtypičtější chyby	22
Co je jazykový audit?	23
Autorská slepota	23
3. Dejte svůj text někomu přečíst	24
4. Google	26

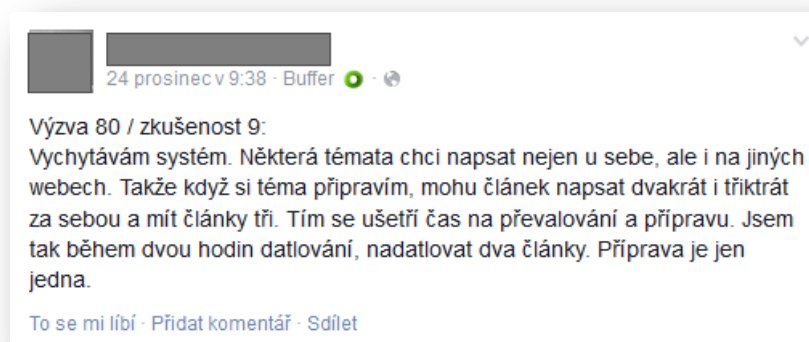
4.1. Vyhledávací nástroje.....	27
Jakýkoli jazyk / Stránky pouze česky	28
Všechny výsledky / Přesná shoda.....	29
4.2. Operátory aneb kouzlení začíná.....	30
Uvozovky	30
OR (nebo).....	31
Mínus.....	33
Hvězdička.....	34
AROUND (poblíž).....	35
4.3. Omezení vyhledávání.....	36
Site: (stránka).....	36
Filetype: (typ souboru).....	38
Intitle: (v titulku)	39
4.4. Rozšířené vyhledávání	40
4.5. Počet nalezených výsledků	42
5. Ctrl + F	47
6. Jazyková příručka Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR.....	53

6.1. Slovníková část.....	53
Ověření správnosti tvaru slova.....	53
Ověření existence, spisovnosti či správnosti výrazu nebo jeho tvaru.....	55
6.2. Výkladová část	56
7. Pár tipů na závěr	58
Uvozovky	59
Mezera.....	60
Tři tečky	60
Vykríčník	60
Závorky	60
Lomítka	61
Výčty a seznamy	61
Nakonec pitomec.....	63

Tématem tohoto e-booku nebude pravopis

Předám vám tu velmi užitečné know how, jak si zajistit **co nejmenší chybovost ve vlastních textech**. Ukážu vám různé **nástroje a postupy**, které vám pomohou vybrousit vaše texty k dokonalosti (no, skoro) – a to vše převážně **svépomocí**. Odhalím vám různé možnosti, jak si jednoduše sami po sobě text **zkontrolovat** a **ověřit** jeho správnost, a vyhnout se tak úplně zbytečným chybám a následným trapasům.

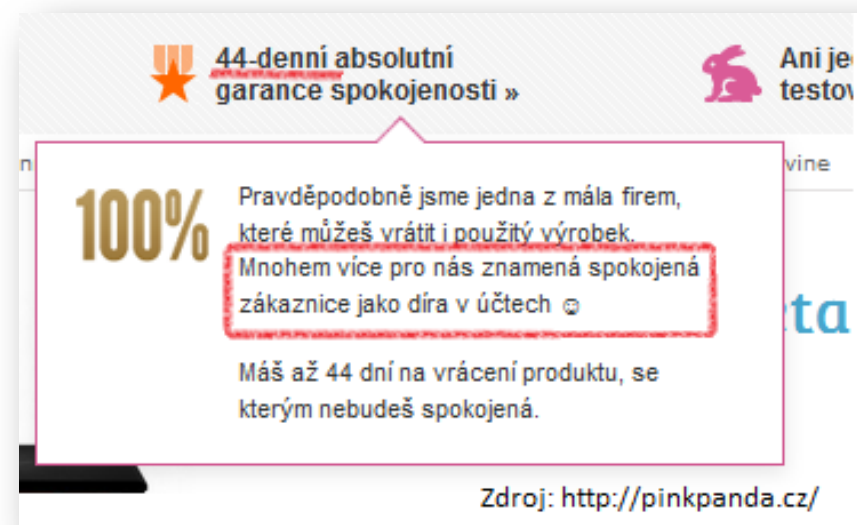
Je jasné, že zdaleka ne každý má dostatek **času a prostředků**, aby si na každý facebookový post najímal korektora. To je prostě nesmysl. A přitom zrovna na Facebooku jsme **nejvíce vidět**, naše příspěvky i komentáře jsou naše **vizitka**. A pokud v nich budou hrubky, můžou nám velmi **efektivně zkazit pověst**.

Kde tyto dovednosti využijete především

- **Facebookové příspěvky:** Tam je to hned. A největším rizikem tu je, že většinou jde o **rychlost**. Člověk to navíc datlí kolikrát jen v tramvaji z mobilu, po sobě si to ani **nepřečte**, a pak se jen diví... Ukazujte se jako profík i na sociálních sítích! **Odlišíte se**, a automaticky tak získáte výhodu.
- **E-mail:** Tam je to podobné. Nemůže po vás přece každý e-mail číst korektor. To je jasné. Ty nejdůležitější e-maily možná stihnete dát přečíst kolegyni s jazykovým citem, ale ani tak není bezchybnost zaručena. Pak se můžete jen modlit, aby na druhé straně neseděl nějaký obzvláště **zákeřný lingvista-hnidopich**. Nebylo by lepší mít rovnou jistotu, že za to, co posíláte, se **nemusíte stydět**?
- **Blogové články:** Pokud **blogujete**, pak tento manuál obzvláště oceníte. Webovky se většinou vyplatí dát přečíst profíkům, ale u blogu to závisí na více faktorech. Pokud produkuje 4 několikastránkové články týdně, asi by vám pravidelné korektury dost vlezly **do nákladů**. A že v takovém obsáhlém článku už je prostoru pro chyby až hanba!
- **Obchodní nabídky a prezentace:** Není nic trapnějšího než poslat klientovi nabídku služeb, kde se to hemží **chybami**. A nemusí se ani hemžit. Stačí **jedna** dobře mířená hrubice, a máte **utrům**.

- **Propagační materiály:** Tady každopádně doporučuji využít profesionální korektury. Ale existují situace, kdy na to prostě není čas, nebo prostředky, nebo cokoli... Pokud se i přesto chcete prodávat **na úrovni**, pak vám budou dovednosti z tohoto e-booku obzvláště **užitečné**.
- **V soukromé korespondenci:** Vaši blízcí a přátelé určitě také ocení smsky a narozeninová přání **bez chyb**. 😊

Takovou zákaznici bych nechtěla potkat potmě v lese.

Tak pojďme na to. A já se budu těšit na vaše dojmy a zážitky ze psaní.

Lucie Koubek

1. Automatická kontrola překlepů a gramatiky

To nám to pěkně začíná. To snad ví a umí používat každý, ne? Divili byste se, ale **neumí**. Anebo **nepoužívá**. A přitom je to tak **jednoduché** – a vyřeší vám to spoustu zbytečných překlepů, kterých si sami ani nevšimnete.

Víte vy vlastně, jaký je rozdíl mezi pravopisem a gramatikou?

Gramatika je soubor pravidel, která vznikla **přírozeně vývojem jazyka**. Gramatická chyba je **chybou v systému jazyka**, a rodilý mluvčí tudíž gramatické chyby zpravidla nedělá. Nebo neměl by.

Příklad: *Moje táta chodila po dvoře. Přišla tam dvě dívky.*

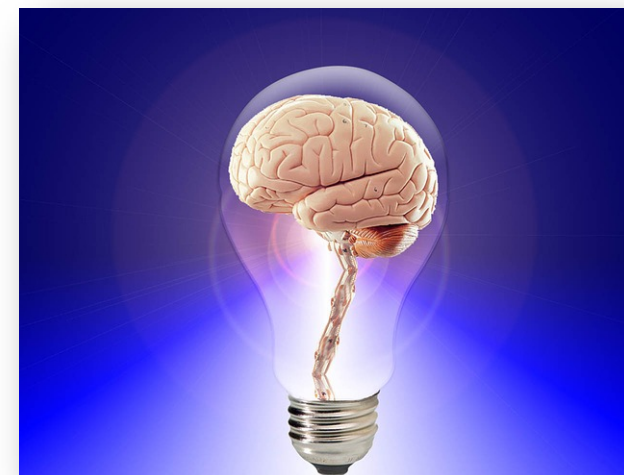
Pravopisem se rozumí pravidla **uměle zavedená**. To znamená, že jde o něco, co se **musíme naučit** a co je třeba si zapamatovat. (A co se testuje v diktátech.) Takže tam pak i rodilí mluvčí chybují hlava nehlava. Sem patří naše nesmrtelná měkká *i* a tvrdá *y*, *mě/mně*, interpunkce apod.

Příklad: *Pozor na překlepi. Pojd'me jíst děti!* (Bez čárky budeme jíst děti, s čárkou voláme děti ke společnému jídlu.)

Ale zpět k tématu. **Automatická kontrola** obvykle funguje tak, že vás červeným nebo zeleným podtržením upozorní, pokud se jí něco nezdá – ať už na poli překlepů, pravopisu, nebo gramatiky. A tady je třeba **zapojit selský rozum**. Textové editory nejsou všemohoucí ani vševědoucí. Na chybu vás **upozorní**. Co uděláte vy? Hned ji běžíte opravit? **Stop**.

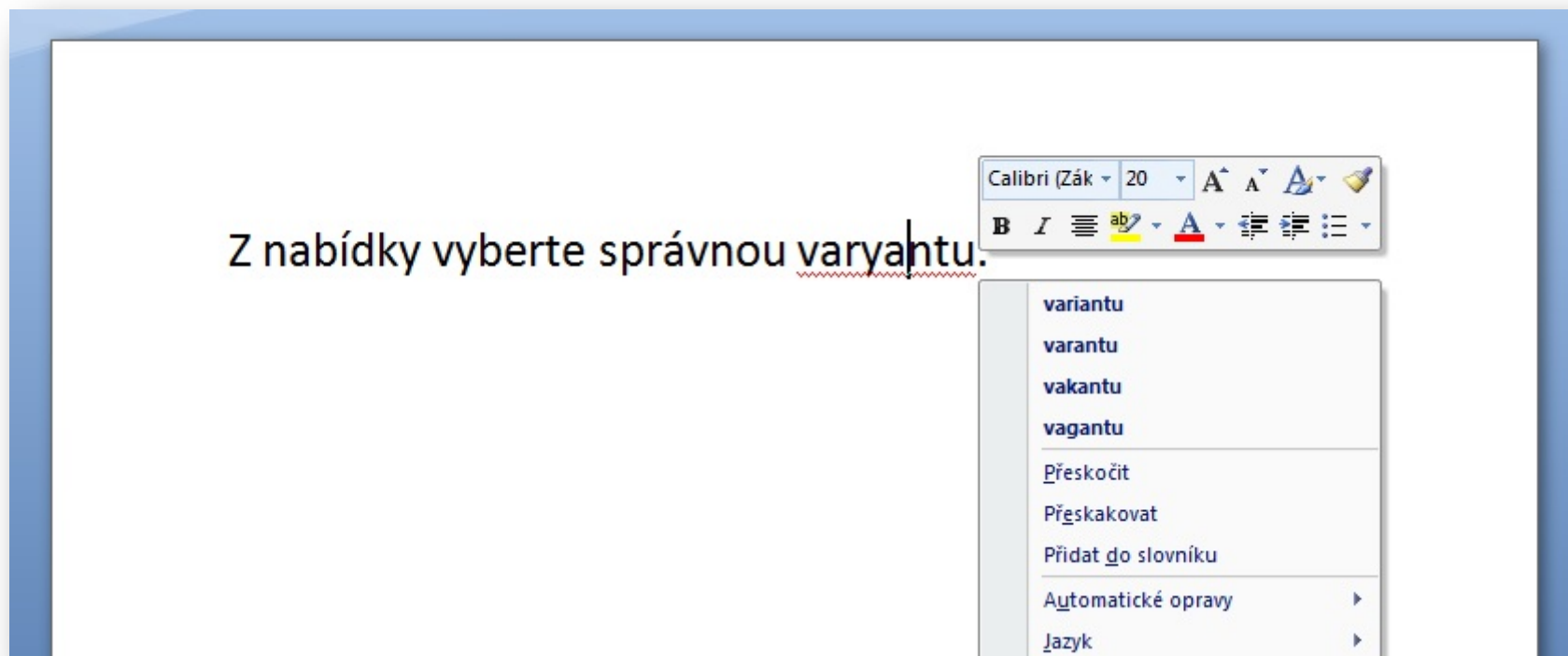
Nejdřív se **zamyslíte**. Pokud jde o jasný překlep, není co řešit. Ale mohlo se stát, že automatická kontrola jen **nesprávně vyhodnotila vaše sdělení**, a pak je na vás, abyste řekli, oukej, díky za upozornění, ale takhle je to v pořádku. Anebo – pokud si nejste jistí – abyste si to šli **ověřit** (o tom ještě bude řeč). To je na tom asi to nejtěžší. Ono totiž **spolehnout se na vlastní mozek** je vždycky nejtěžší.

Pojďme se podívat, jak to vypadá v reálu.

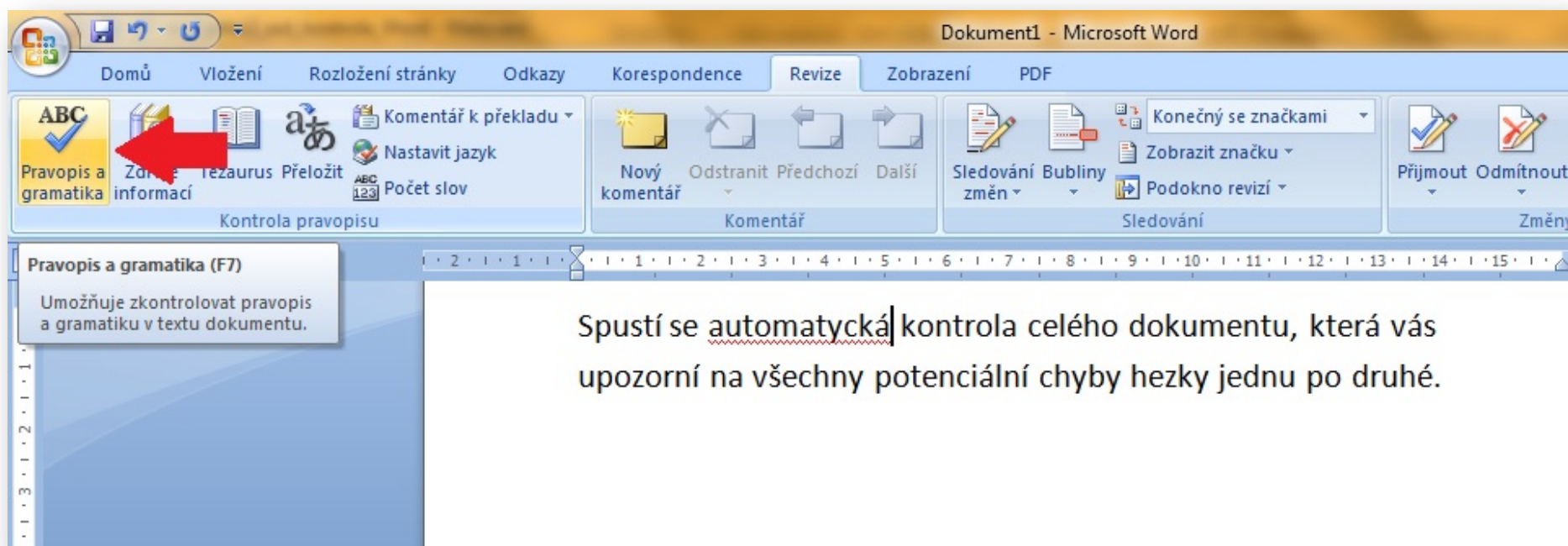
MS Word

Nabízí, pokud se nepletu (a různé verze to mohou mít různě), kontrolu **automaticky**. Nemusíte nic zapínat, podezřelá slova či věty se zkrátka **podtrhnou** samy od sebe. Vy pak jen kliknete na dané slovo **pravým** myšítkem a z nabídky vyberete správnou variantu, případně – pokud nic nevyhovuje – opravíte **ručně**.

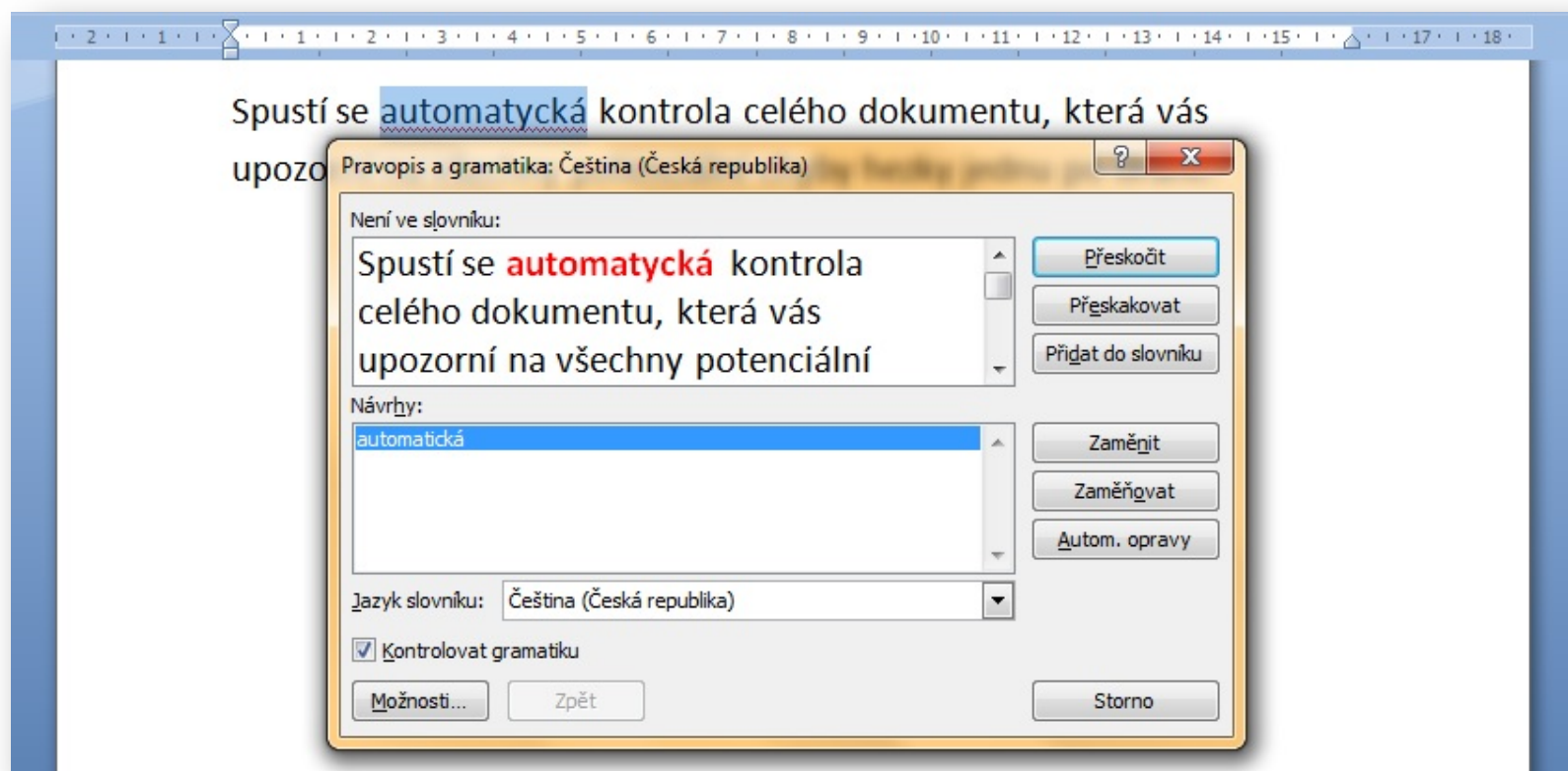

Pokud se bojíte, že i tak něco přehlédnete, můžete využít tohoto postupu:

1. Zálůžka **Revize**
2. Tlačítko **Pravopis a gramatika** v levém horním rohu

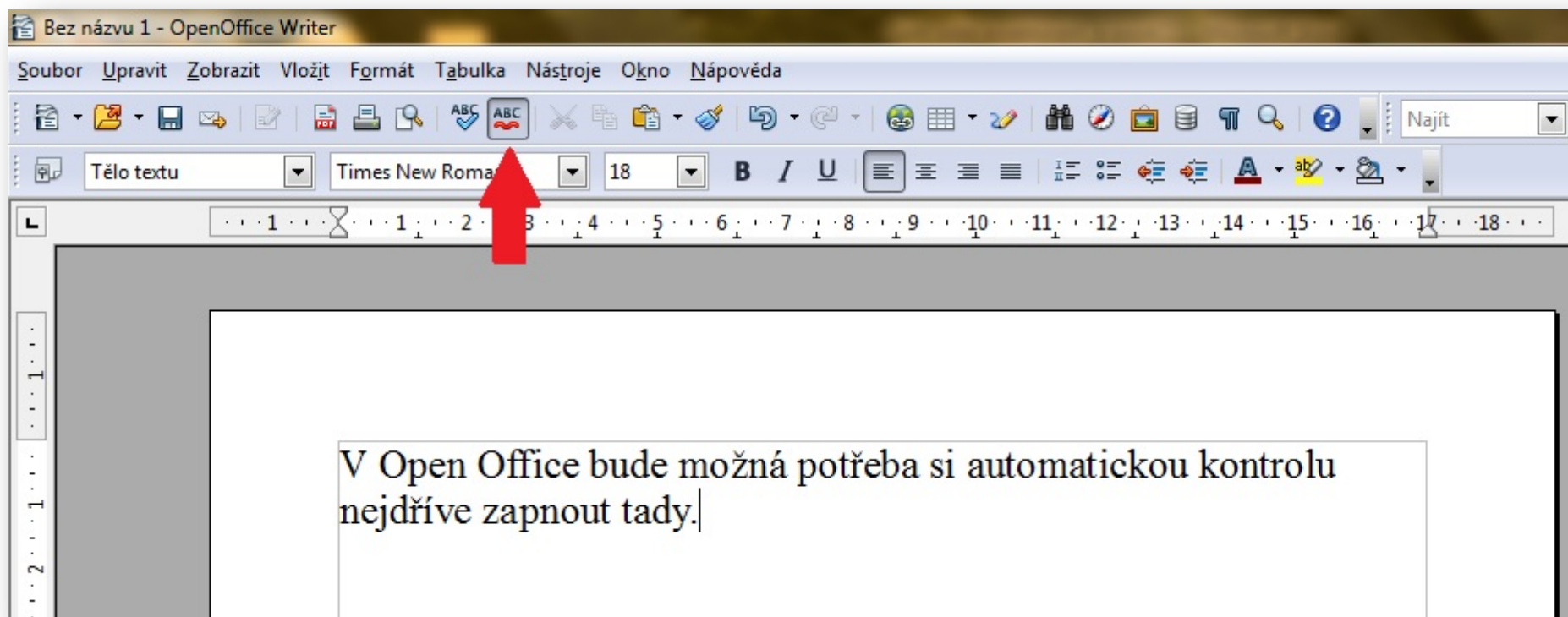

Spustí se **automatická** kontrola celého dokumentu, která vás upozorní na **všechny** potenciální chyby hezky **jednu po druhé**.

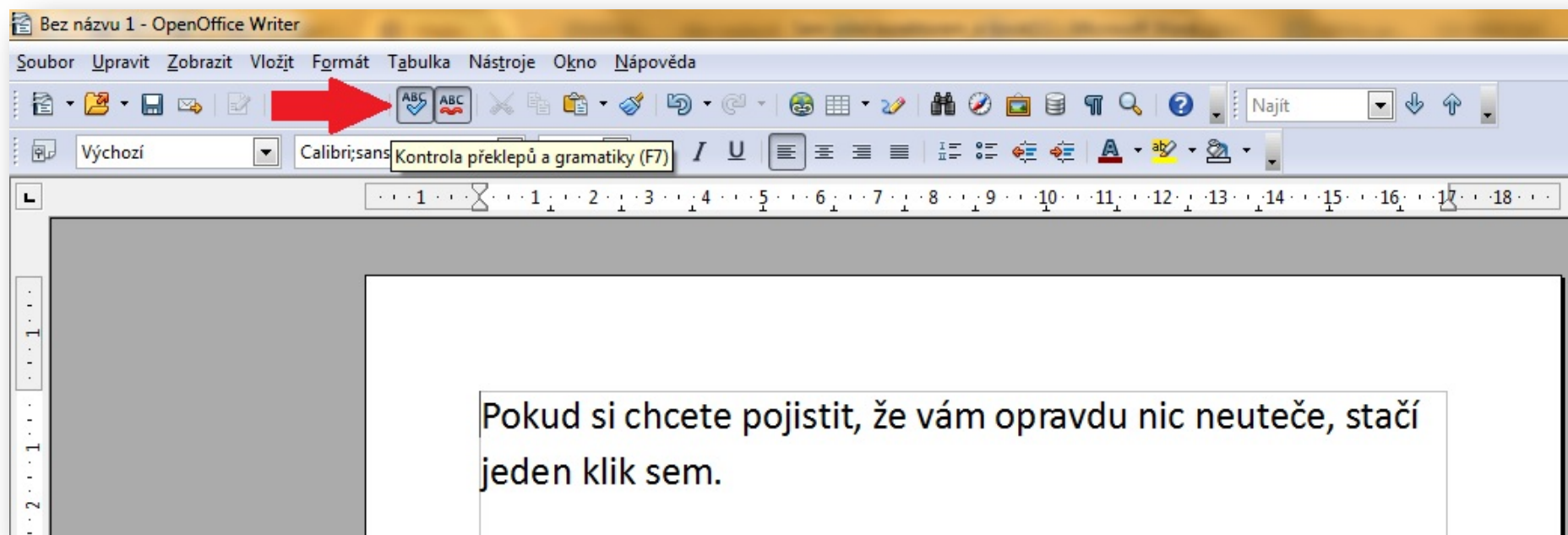

Open Office

Tam bude možná potřeba si automatickou kontrolu nejdříve **zapnout** tady:

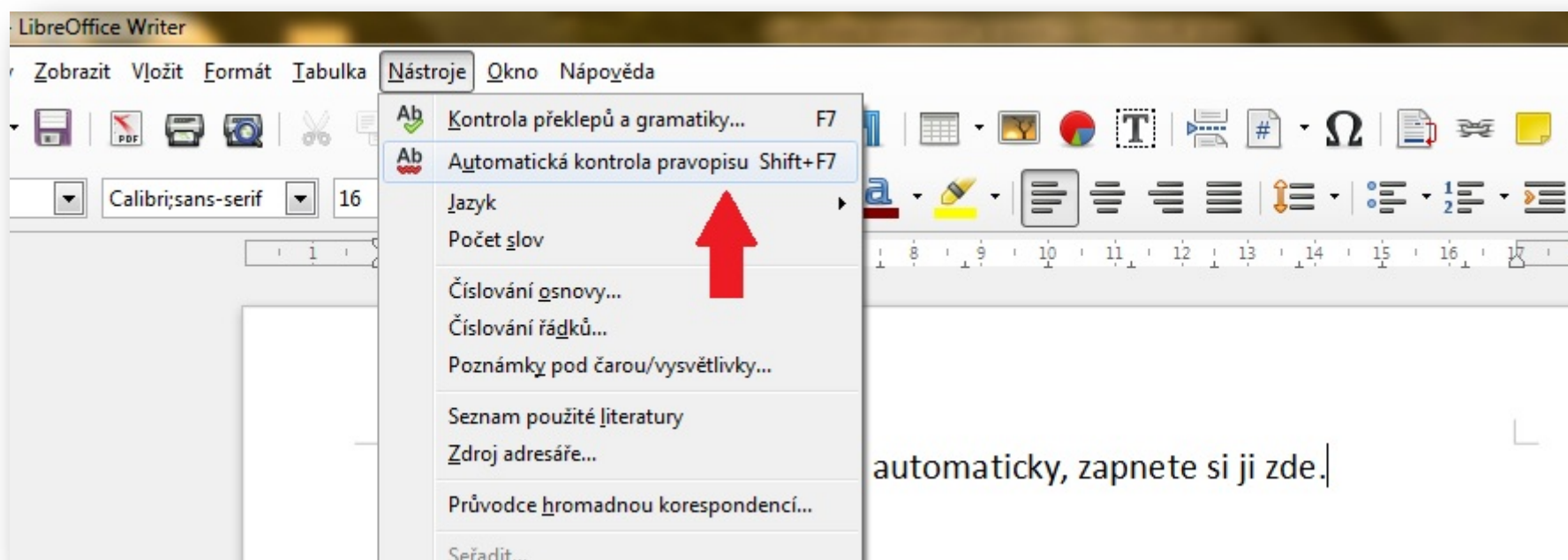
A pokud si chcete pojistit, že vám **opravdu nic neuteče**, stačí jeden klik sem:

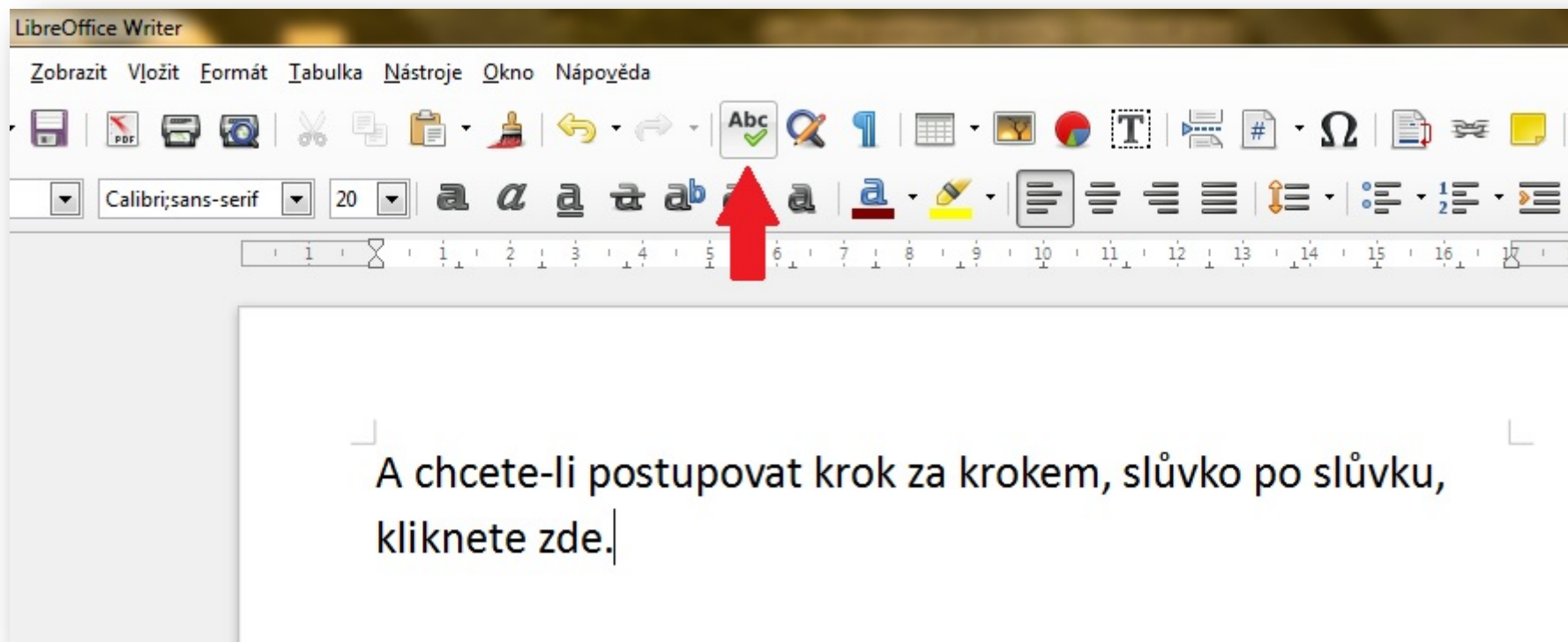
Opravy pomocí **pravého tlačítka myši** fungují úplně stejně jako ve Wordu.

Libre Office

Funguje též velmi **podobně jako Word**. I tady je podtrhávání podezřelých výrazů zapnuto **automaticky**. Pokud ne, zapnete si jej v záložce **Nástroje**.

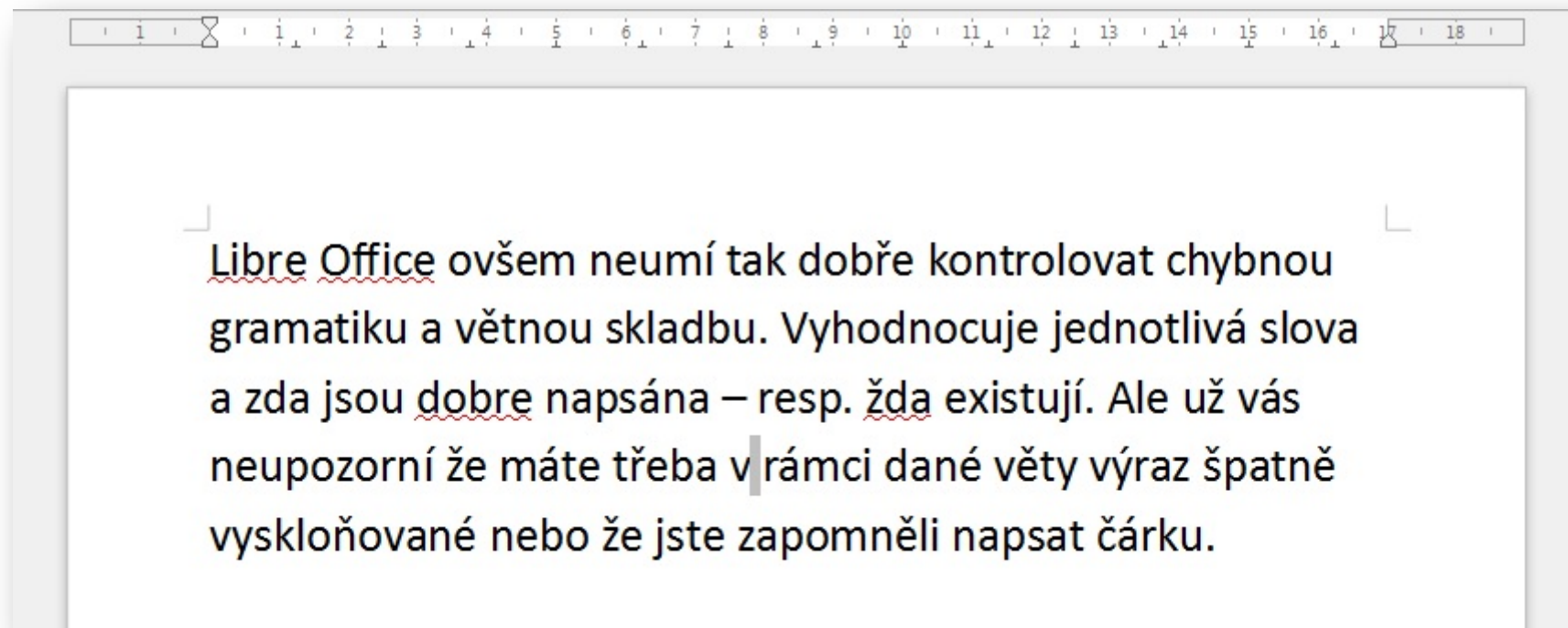

A chcete-li postupovat krok za krokem, slůvko po slůvku, kliknete zde:

I tady se dá samozřejmě s úspěchem využít **pravého myšítka**, stejně jako ve Wordu či Open Office.

Libre Office ovšem neumí tak dobře kontrolovat chybnou gramatiku a větnou skladbu. Vyhodnocuje jednotlivá slova, a zda jsou dobře napsána – resp. zda existují. Ale už vás neupozorní, že máte třeba v rámci dané věty výraz špatně **vyskloňovaný** nebo že jste **zapomněli napsat čárku**.

Stejné možnosti nabízí i **MS Outlook** a některé webové prohlížeče i u běžných e-mailových účtů – např. Google Chrome u Gmailu. Takže není třeba si každý e-mail kvůli kontrole pravopisu kopírovat do textáku.

TIP: Ve všech uvedených editorech lze automatickou kontrolu krok za krokem také zapnout úplně jednoduše přímo na klávesnici tlačítkem F7.

Znovu zdůrazňuji – textové editory **nenahrazují váš mozek ani selský rozum**. Jsou jen pomůckou, u které se (bohužel) musí **přemýšlet**.

POZOR: Automatická kontrola neodhalí některé překlepy typu *faktura – fraktura, brečet – bečet, kráva – tráva, na vodítku – na vodíku, výr – vír* apod., protože všechna tato slova reálně existují, a váš software nemůže při nejlepší vůli tušit, co z toho vy zrovna máte na mysli.

EXTRA TIP: Pokud se vám bude pořád něco podtrhávat zeleně, a vy už za nic na světě nebudete vědět, kde je zakopaný pes, zkontrolujte, jestli nemáte ve větě zdvojenou mezeru.

2. Čtěte po sobě

No, nesmějte se a neklepejte si na hlavu. Říkám vám, že 80 % těch **nejtrapnějších chyb a překlepů** by zmizelo jen tím, kdyby si lidi **po sobě přečetli**, co napsali. Aspoň jednou.

To se týká hlavně **příspěvků na sociálních sítích a e-mailové komunikace**.

A navíc – není čtení jako čtení. Tady jsou mé tipy, jak z něj vytěžit **maximum**:

2.1 Odpoutejte se od obsahu a věnujte se formě.

Snažte se **co nejvíce soustředit na písmenka** a co nejméně na to, co se v textu píše. Není to jen tak. Často se přistihnete, že se už zase jen kocháte. Takže zpět a celý odstavec znovu.

2.2 Čtěte minimálně dvakrát, raději třikrát.

Poprvé hned po dopsání textu. Pak to nechte chvíli **uležet**. Podle délky textu alespoň půl hodiny, ale klidně i den, dva. Obecně platí: čím delší text, tím delší potřebuje odpočinek. Pokud to za nic na světě nemůžete odložit do druhého dne (chápu), dejte tomu aspoň tu hodinku, a mezitím jděte třeba vyvenčit psa nebo na oběd (nebo obojí najednou). Pak uvidíte text trochu jinýma očima. Zkuste to. Možná budete docela překvapení.

1. čtení – věnujte se technickým záležitostem

Zaměřte se na:

- **diakritiku** (háčky, čárky),
- **překlepy**,
- **interpunkci** (čárky ve větách).

Můžete zkusit číst text odzadu. No ne úplně pozpátku! Po jednotlivých odstavcích – pak se nenecháte tak snadno strhnout obsahem.

2. čtení – věnujte se stylistice

Dejte si pozor na:

- **opakující se slova**: *Řekl mi, abych mu řekl, co jsem říkal předtím.*
- zbytečně **složitá konstrukce**: *Přestože jde o jedno z nejznámějších divadel malých forem, Divadlo Járy Cimrmana nestahuje hry z repertoáru a nejstarší tituly se hrají skoro 30 let, uchovává si přízeň nejen skalních fanoušků, ale okouzlení osobitým humorem, usedají do zaplněného hlediště stále noví diváci, pocházející i z řad mladé generace.*
- **dlouhá** souvětí (Ponecháme radši bez příkladu, ok? 😊)
- **kostrbaté** věty: *A tak jsem konečně koupila a mohla se radovat z nového počítače, a ten jsem si tolik přála.*

Když si nějakou větnou konstrukcí nejste jistí, **nemachrujte**. Radši to napište **jednoduše**, ale **srozumitelně**. Vychází vám jedno souvětí na tři řádky? Určitě půjde rozdělit **minimálně do dvou vět**. A čtenář vám poděkuje – a hlavně **pochopí smysl sdělení**. Snažte se čtenářům co nejvíc **usnadnit práci**. To platí dvojnásob, pokud jim něco nabízíte.

TIP: Zejména v prodejních textech platí, že **méně je více**. Zestručňujte, zjednodušujte. Sdělte **jasně a zřetelně**, co nabízíte. Nechcete čtenáře oslnit svou květnatou mluvou, chcete, aby **koupil**. Tak se podle toho chovejte. (Navíc čím jednodušší text, tím menší riziko chyb a tím lépe i pro vás.)

2.3 Zaměřte se na své nejtypičtější chyby.

A tomu doporučuji věnovat klidně **jedno extra čtení**. Záleží na tom, jak dlouhý je váš seznam **nejčastějších chyb**. Abyste mohli této metody plně využít, musíte ty „své“ chyby **předem znát**. Tady vám může pomoci zdatný kamarád či kolega češtinář anebo jazykový audit písemných materiálů.

Co je jazykový audit?

Ve zkratce to znamená, že svěříte **vzorek svých textů** do rukou **odborníka**, ten si je prostuduje, a pak vám poví, jaké jsou ty **vaše** nejčastější chyby a na co byste si měli dát obzvláště **pozor**. Jakmile o těch „svých“ chybách jednou víte, daleko snáz se jich pak dokážete **vyvarovat**.

Autorská slepota

Autorská slepota je terminus technicus. Nekecám. Je to stav, kdy sám autor už po sobě **vlastní chyby nevidí**. A vidět **nemůže**. A nemůže za to autor, může za to jeho **mozek**. I když se snažíme soustředit na jednotlivá slova, náš mozek funguje na úrovni **vyšší abstrakce** a vyhodnocuje text jako **celek**.

Nevědomky si tak automaticky sám pro sebe chyby „opravuje“ – doplňuje chybějící slova, ignoruje překlepy. Protože **smysl** textu už zná, zná i jeho jednotlivé věty a myšlenky a snaží se co nejrychleji dostat k cíli. Čím dříve po napsání si chceme svůj text opravit, tím je riziko tohoto syndromu **vyšší**.

A proto i **zkušení profíci** dávají své texty na korekturu.

3. Dejte svůj text někomu přečíst

V podstatě komukoli, komu věříte, že vám tam nenadělá víc škody než užitku. Určitě tam nějaké blechy vychytá, uvidíte. Nebo vám alespoň dá **zpětnou vazbu**, zda je text **srozumitelný a přitažlivý**.

Budte připraveni i na **kritiku** – nesmíte být ke svému textu příliš připoutáni.

Základem úspěchu je tedy:

- ochota **vyslechnout si cizí názor**,
- ochota **spolupracovat**,
- ochota dále na textu **pracovat a měnit jej**.

Pokud vám na textu opravu **záleží** – jedná se o prodejní či propagační materiál, případně elektronický produkt, za který klient bude **platit** (e-book apod.), zvažte využití služeb **profesionálního** korektora. Budete mít klid v duši, že vám v textu neudělá ostudu nějaká úplně **zbytečná a hloupá chyba**, a věřte, že vložená investice se vám **mnohonásobně vrátí**.

JAK SI VYBRAT SPRÁVNÉHO KOREKTORA?

Možná už jste si sami všimli, že **cenové rozmezí** korektur je velmi široké.

Proč?

Korektury dnes nabízí kde kdo, protože „česky přece umí každý“. Přivydělávají si tak studenti i maminky na mateřské. Jazykové agentury najímají ty nejlevnější z nich, a uměle tak tlačí ceny na trhu dolů. Věřte ale, že i tady platí mezi cenou a profesionalitou odvedené práce **přímá úměra**.

Pár tipů pro vás:

1. **Zásadně se vyhýbejte agenturám.** Obvykle vůbec netušíte, kdo vaši korekturu bude provádět, jak se k textu postaví a zda vám ve finále nevrátí úplně jiný text s ještě více chybami, než jste jich tam dokázali nasázet vy sami.
2. **Volte profíka.** Nedoporučuji svěřovat text do rukou studentů-brigádníků ani maminek-brigádnic, pokud to nejsou kovaní jazykozpytci. Bude to levné. Ve finále ale možná zaplatíte mnohem víc, když zjistíte, že výsledek se ani zdaleka neblíží vašim představám, a musíte stejně vyhledat odbornou pomoc. (S tímhle případem se setkávám dennodenně, mohla bych vyprávět...)
3. **Ujasněte si předem rozsah korektury.** Budete chtít jen opravit překlepy a pravopis, nebo i učesat stylistiku? Nebo chcete zachovat obsah, ale chtěli byste, aby byl text čitelnější a srozumitelnější? (To už je pak spíš **editace** než korektura, a platí se za ni běžně přibližně tolik jako za jednoduchý překlad z angličtiny.)
Je váš text záměrně nespisovný nebo jinak „ujetý“? Pozor, aby vám z něj korektor v zápalu práce neudělal akademickou příručku.
4. **Dejte na reference známých.** Ptejte se přátel a lidí, kterým důvěřujete. Určitě se tak šikovného profíka domáknete.
5. **Nebojte se vrátit zpět a odmítnout uhradit odvedenou práci,** pokud neodpovídá vašim představám a tomu, na čem jste se s korektorem na začátku domluvili.

4. Google

Ne, tady si nebudeme říkat, že „když to najdete na Gúglu, tak je to dobře“. To je doufám jasné. (Komu ne, tomu to s radostí vysvětlím osobně. Ale to si mě nepřejte.) Tady se naučíme, **jak z Googlu vyždímat pro náš účel maximum**. Nejdřív se na to podíváme spíše teoreticky a na konci kapitoly uvedu několik konkrétních příkladů z praxe.

Strejda Google vám pomůže:

- Ověřit **vhodnost či používanost** výrazu nebo vazby.
Např. když si nejste jistí, zda je vhodnější napsat *studenti promovali*, nebo *studenti graduovali*.
- Zjistit, **která ze dvou variant je správná**.
Např. *standard*, nebo *standart*? (To vám totiž Word nenapoví.)
- Ověřit si **správnost vazby**.
Např. *záviset na*, nebo *záviset od*?
- Ověřit si **smysl** rčení nebo konkrétní formulace.
- Ověřit si **fakta**, která v textu uvádíme.

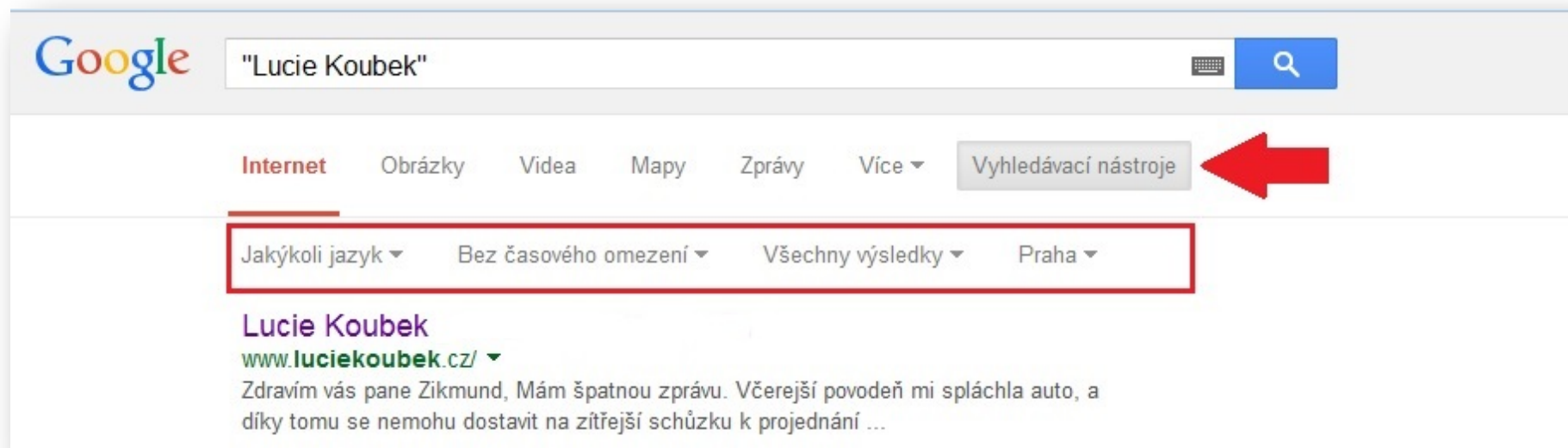

Jak na to?

Asi si zase říkáte, že gúglit umí přece každý. A to byste se divili! Většina lidí umí **zadat do vyhledávače pár slov a zmáčknout Enter**. Při troše štěstí možná za hodinu a půl najdou, co potřebují, anebo si to nakonec radši domyslí. Tak tady to bude taková vyšší kouzelnická. Držte si klobouky.

4.1. Vyhledávací nástroje

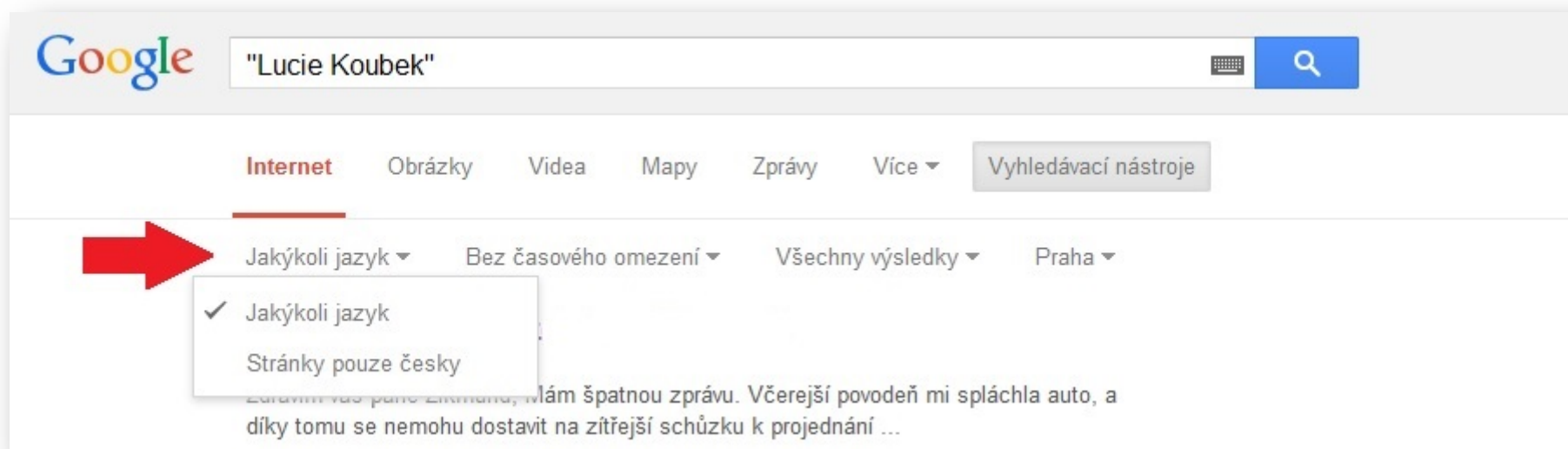
Všimli jste si někdy toho nenápadného tlačítka? A zkusili jste, co umí?

Pro naše potřeby budou důležité především tyto funkce:

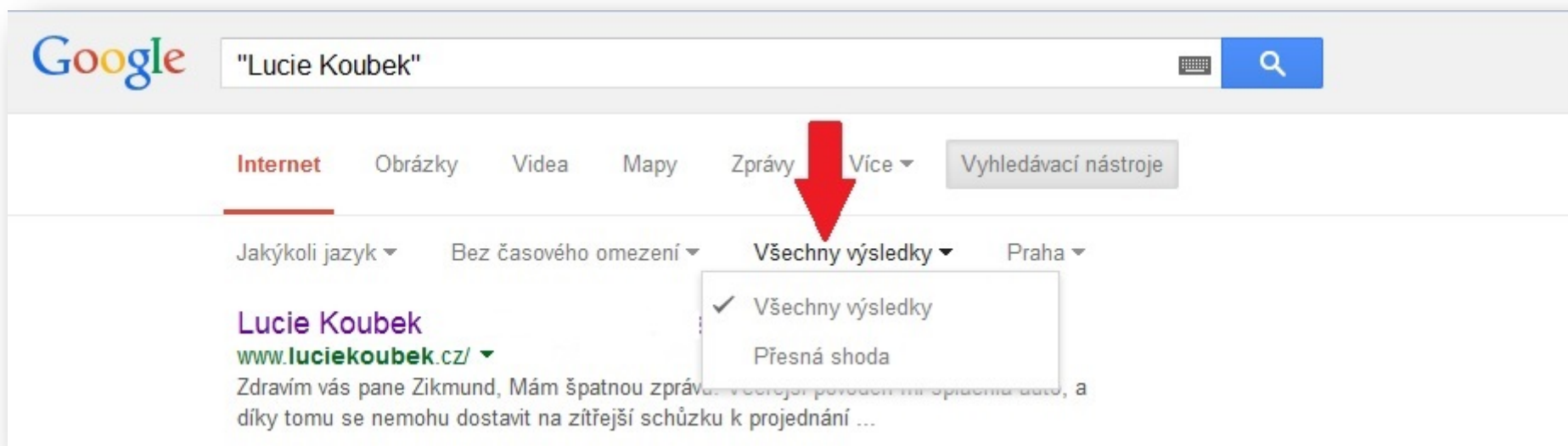
Jakýkoli jazyk / Stránky pouze česky

V políčku úplně vlevo si můžete zvolit **jazykovou preferenci**. Nás budou zajímat zřejmě převážně výsledky **v češtině** – a právě tady se dá na češtinu jednoduše a rychle přepnout.

Všechny výsledky / Přesná shoda

Ve **třetím bodu** ve výběru zleva si můžeme zvolit, zda se mají zobrazovat **všechny výsledky obsahující zadanou frázi**, nebo jen takové, které se s ní **přesně shodují**. Druhá možnost pro nás bude obzvláště důležitá.

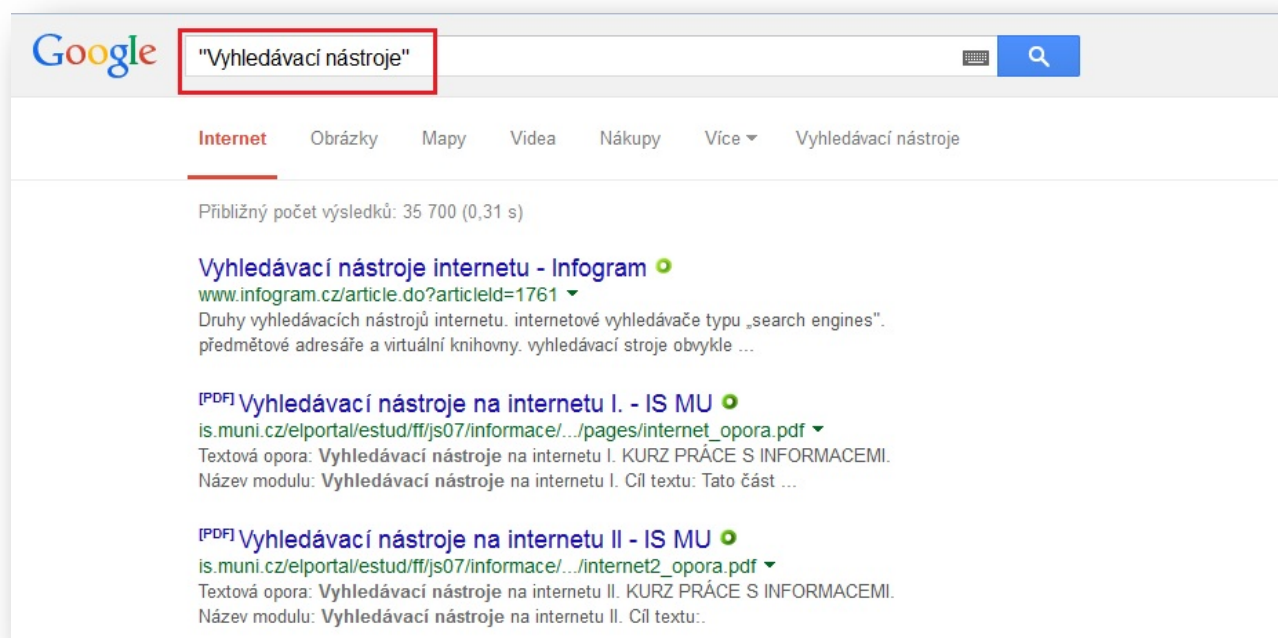
Dejme tomu, že vyhledáváte frázi „*Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR*“. Když zvolíte **Všechny výsledky**, zobrazí se vám všechny výsledky vyhledávání obsahující **alespoň jedno z uvedených slov** (tedy *ústav, pro, jazyk, český* atd.), zatímco **Přesná shoda** vám vyvolá pouze výsledky zcela shodné se zadanou frází.

4.2. Operátory aneb kouzlení začíná

Teď to začne být zajímavé. **Operátory** jsou taková zaklínadla, která vám pomohou **zpřesnit výsledky vyhledávání**. Když si osvojíte následující **figle**, už žádné **Vyhledávací nástroje** potřebovat nebudete. Vystačí si se **základním vyhledávacím políčkem**. Je jen potřeba umět ho správně **instruovat**.

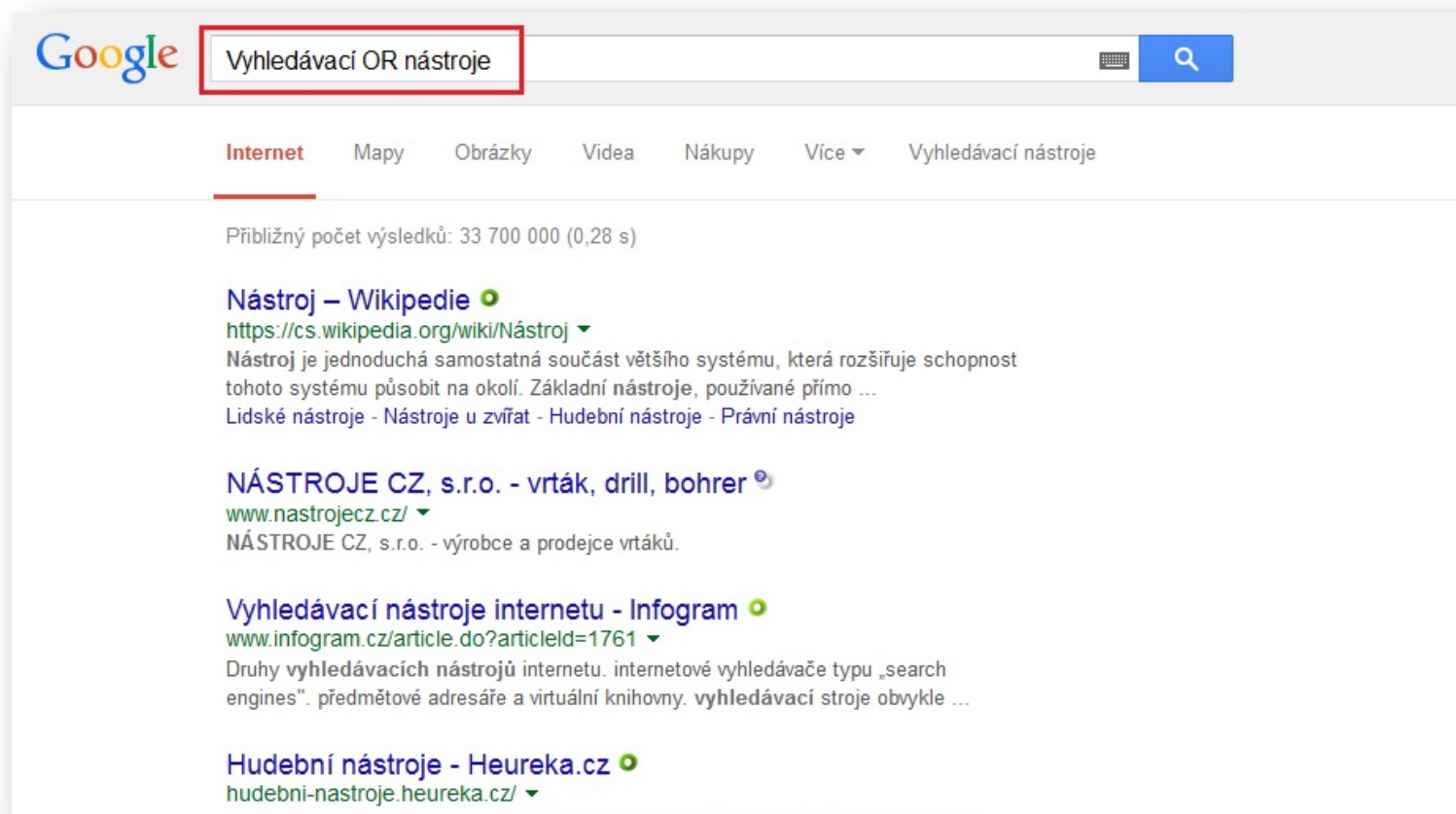
Uvozovky

Ty zná a používá asi každý, ale chybět by tu neměly. Uvozovky vlastně nahrazují vyhledávací funkci **Přesná shoda**. Pomohou najít **celou hledanou frázi** v zadaném znění.

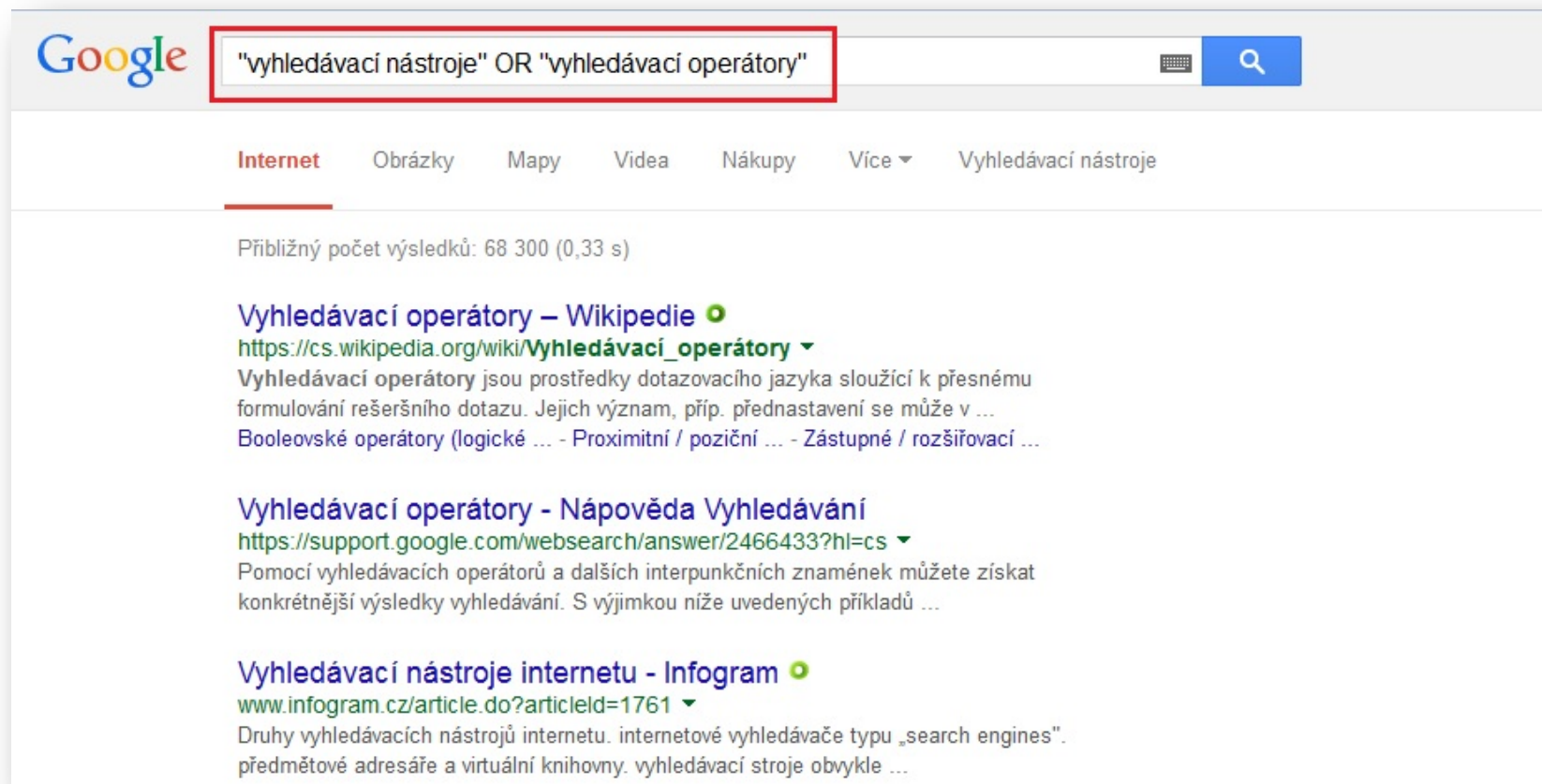

OR (nebo)

Příkaz **OR** napsaný **mezi slovy** naopak signalizuje, že vám ke štěstí stačí najít **alespoň jeden z uvedených výrazů**. (Or znamená anglicky „nebo“.)

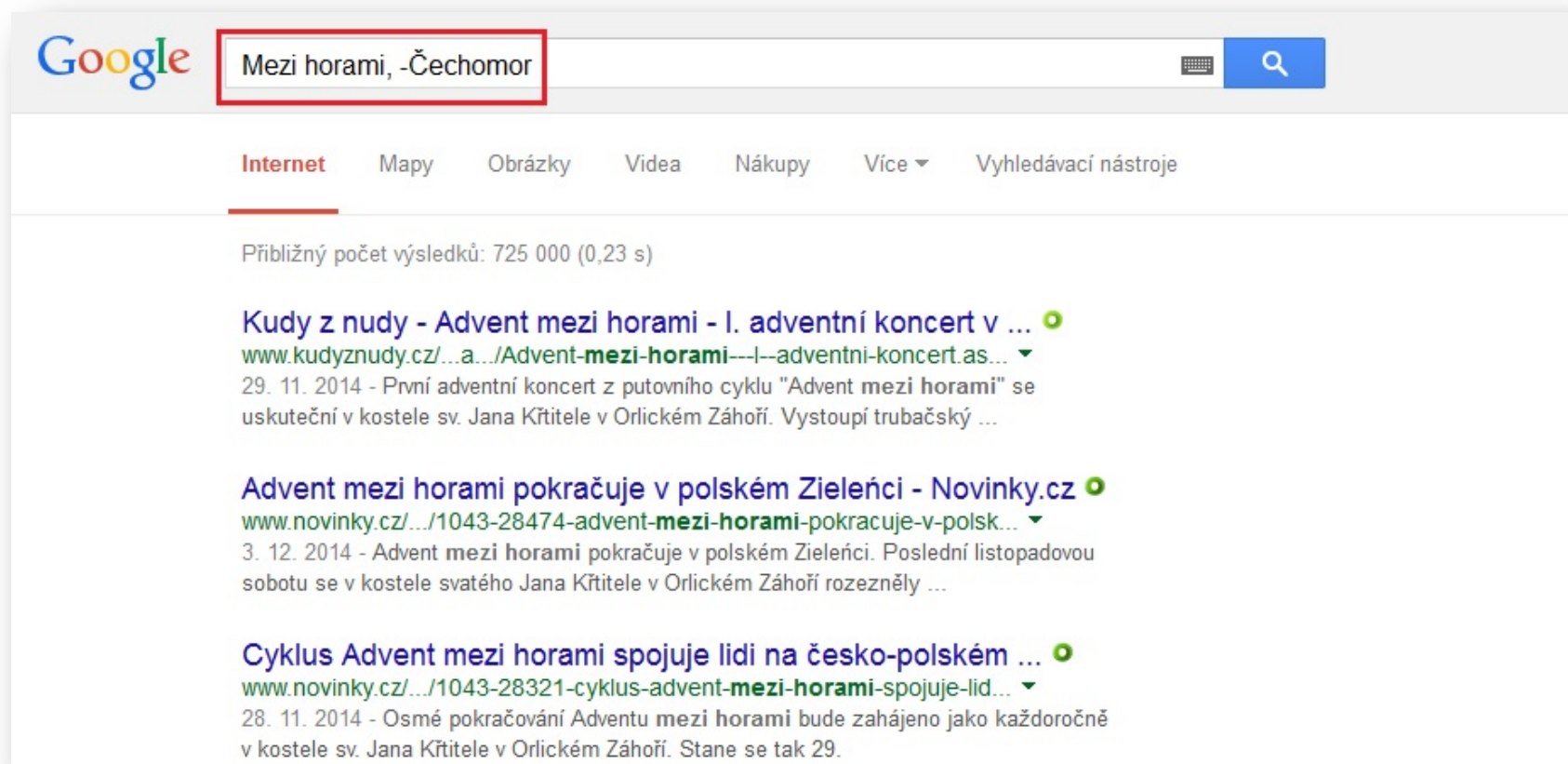

S předchozími uvozovkami jej lze velmi dobře **kombinovat**.

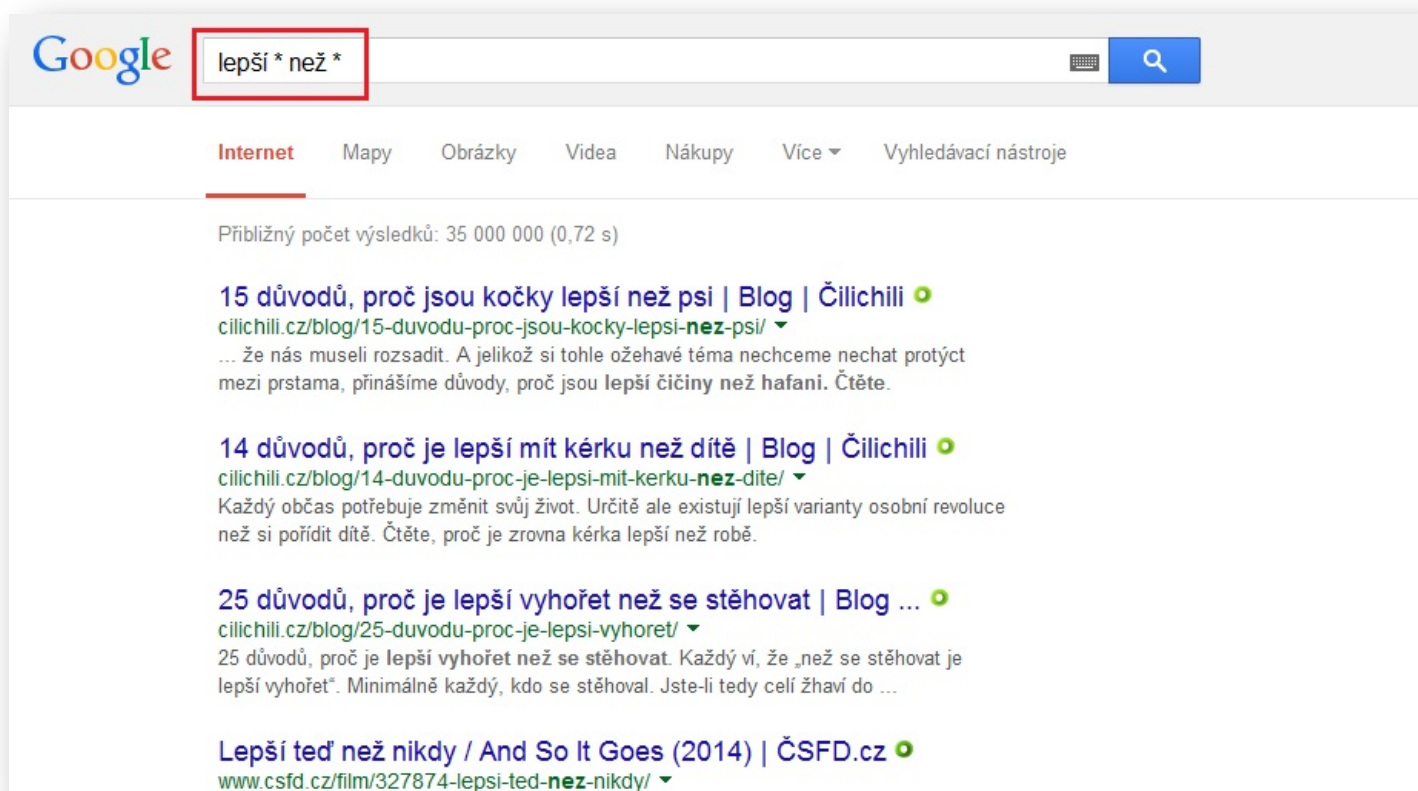
Mínus

Napíše se **před dané slovo** (bez mezery) a signalizuje, že tento výraz se **ve vyhledávání objevit nesmí**. To je velmi užitečná funkce. Oceníte zejména, když hledáte frázi, která je zároveň např. názvem filmu nebo známé písně.

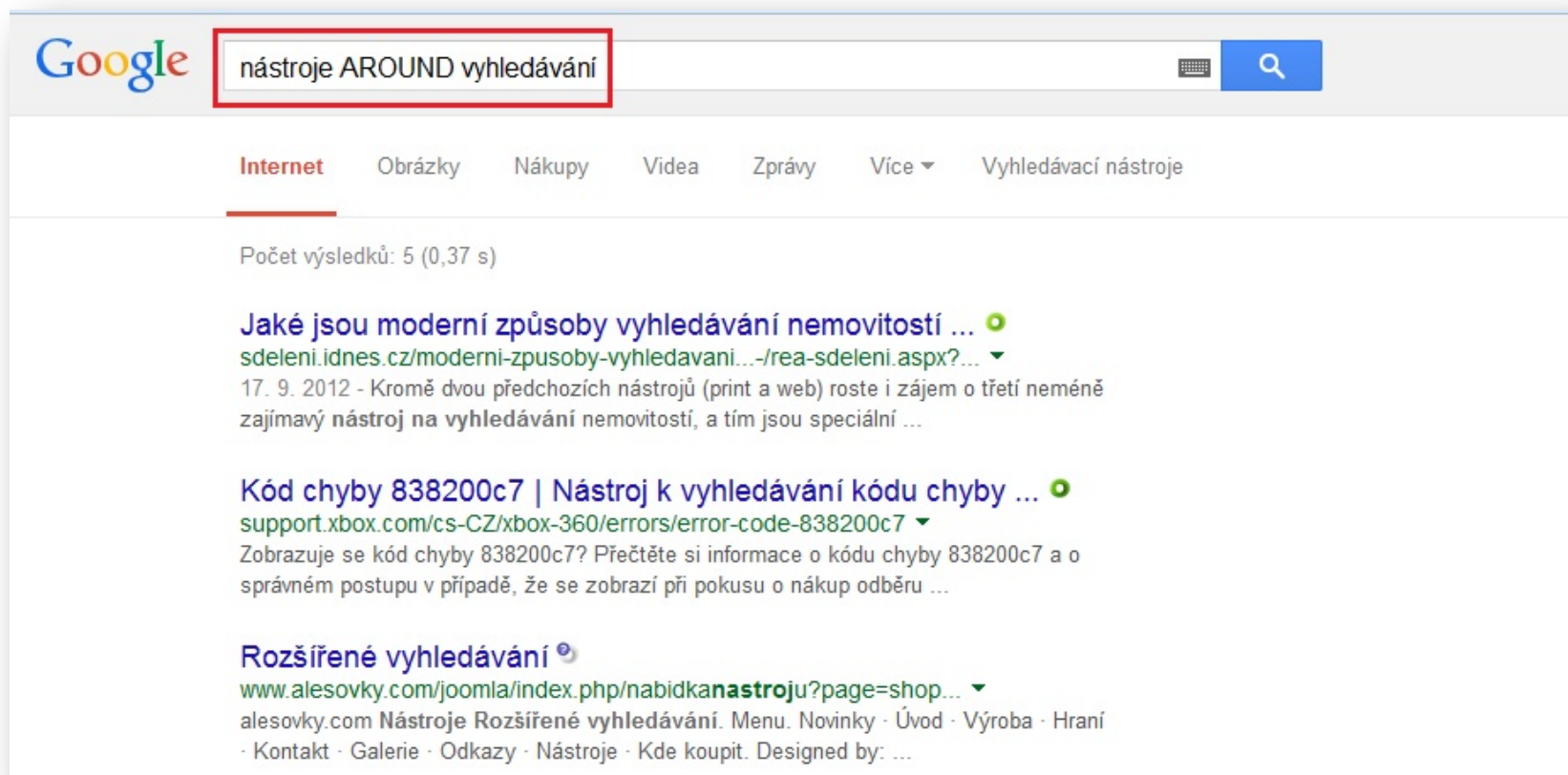
Hvězdička

Zastupuje **jakékoli slovo** a využije se třeba tehdy, když hledáme vhodný nebo správný výraz pro konkrétní vazbu nebo frázi.

AROUND (poblíž)

Tak trochu pro fajnšmekry, ale může se hodit. Značí, že dva zadané výrazy musí být nalezeny blízko sebe. (Around znamená anglicky „poblíž“ nebo „okolo“.)

4.3. Omezení vyhledávání

Jako **operátory** se dají použít také různá fikaná slůvka, s jejichž pomocí určíte, **kde se (ne)má dané slovo vyskytovat**. To je velmi užitečná věc, protože tak můžete výrazně ovlivnit **důvěryhodnost nabízených zdrojů**.

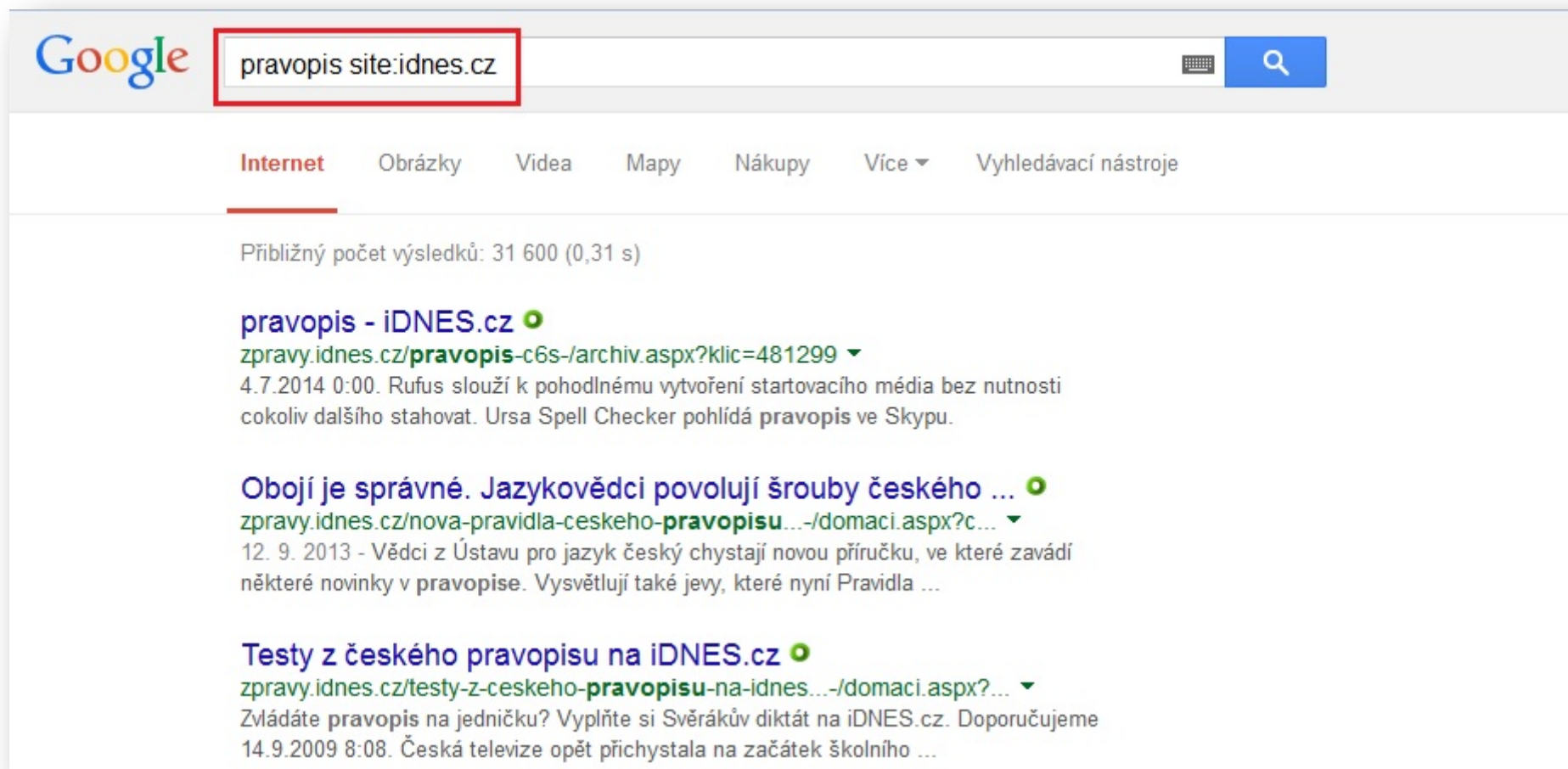
Důležité: Nezapomeňte za nimi vždycky napsat dvojtečku, jinak to fungovat nebude.

Site: (stránka)

Omezí, v jakých doménách se má vyhledávat.

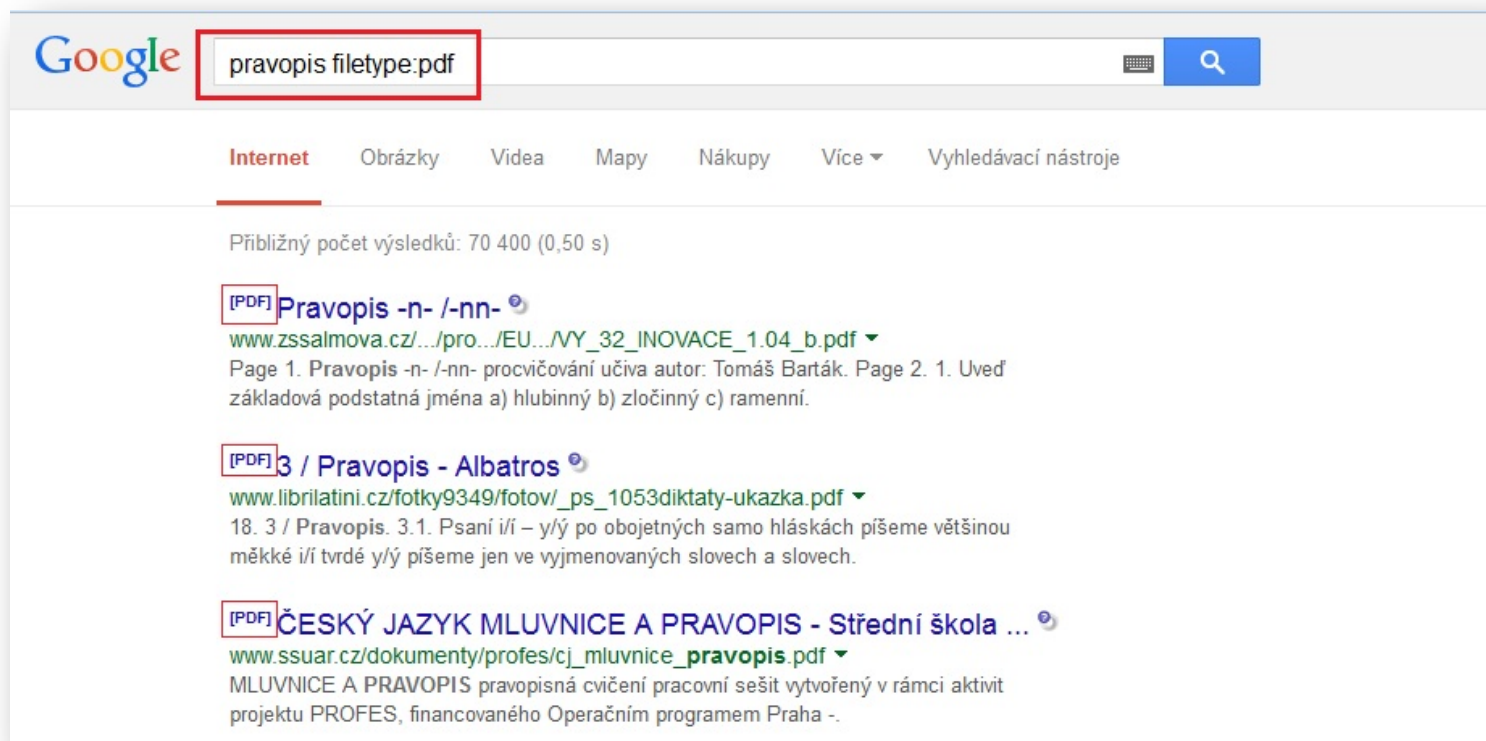
Např. **site:cz** bude vyhledávat jen v českých doménách (tzn. na všech stránkách, které mají koncovku **.cz**, pozor – nikoli na všech českých stránkách, neb existují i české stránky s jinými koncovkami!), **site:luciekoubek.cz** bude vyhledávat jen v dané specifické doméně (tedy v našem případě v obsahu celého webu www.luciekoubek.cz).

TIP: Tato funkce je k nezaplacení, když chcete z vyhledávání některé domény zcela vyřadit. Pak je ovšem třeba napsat před celý příkaz ještě mínus: **-site:mimibazar.cz**.
Úleva, co?

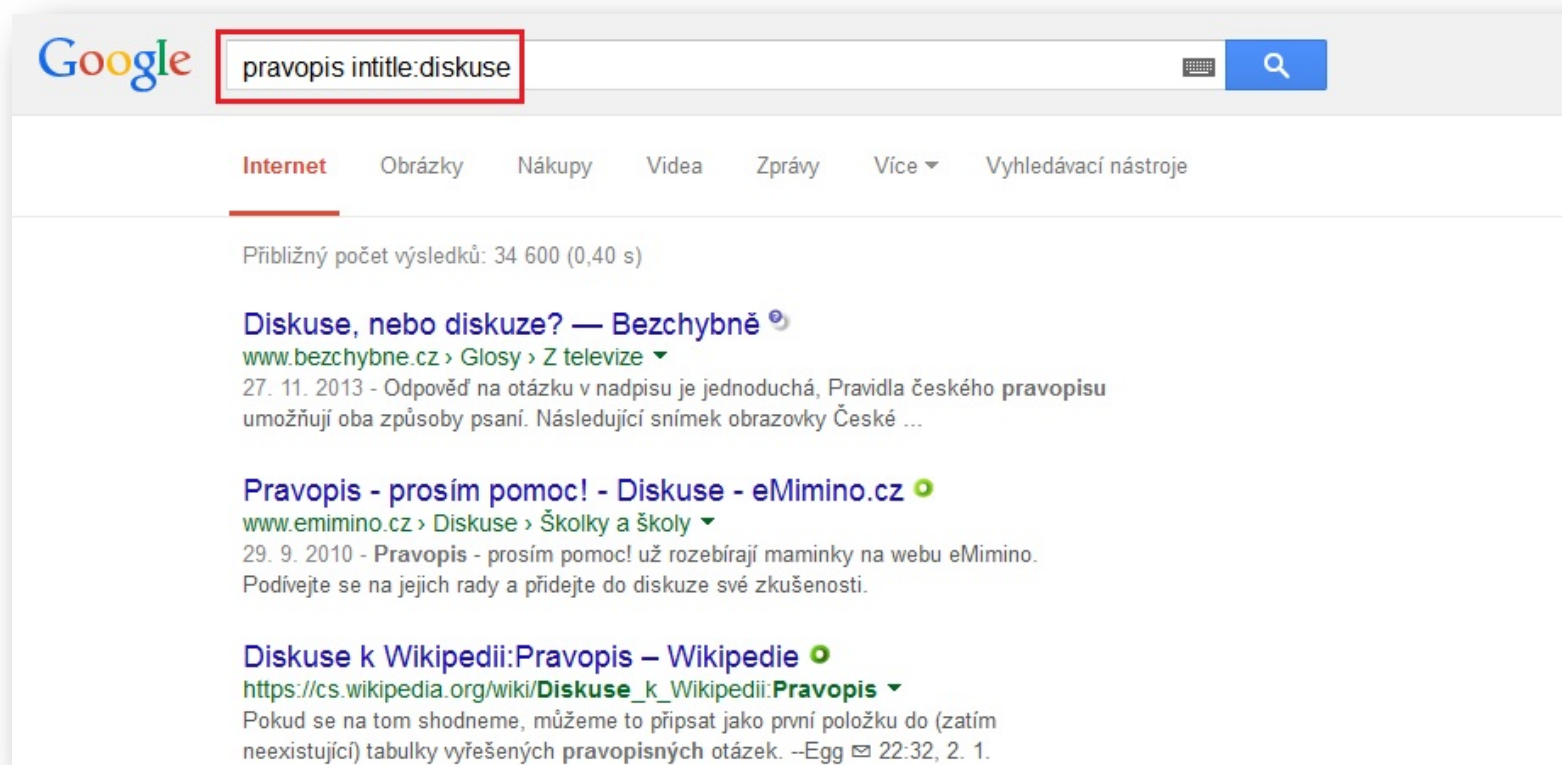
Filetype: (typ souboru)

Taky se může hodit. Stačí použít např. zkratku **filetype:pdf** nebo **filetype:docx**, a Google vám automaticky vyhodí jen soubory s danou příponou.

Intitle: (v titulku)

Vyhledává jen v **titulku stránky**, takže pro nás zase užitečné zejména pro **vyřazení balastu**. Když budeme chtít například z výsledků vyhledávání vyřadit diskuse, zadáme **-intitle:diskuse**. Bez mínusu naopak dostaneme **pouze stránky se slovem „diskuse“ v názvu**.

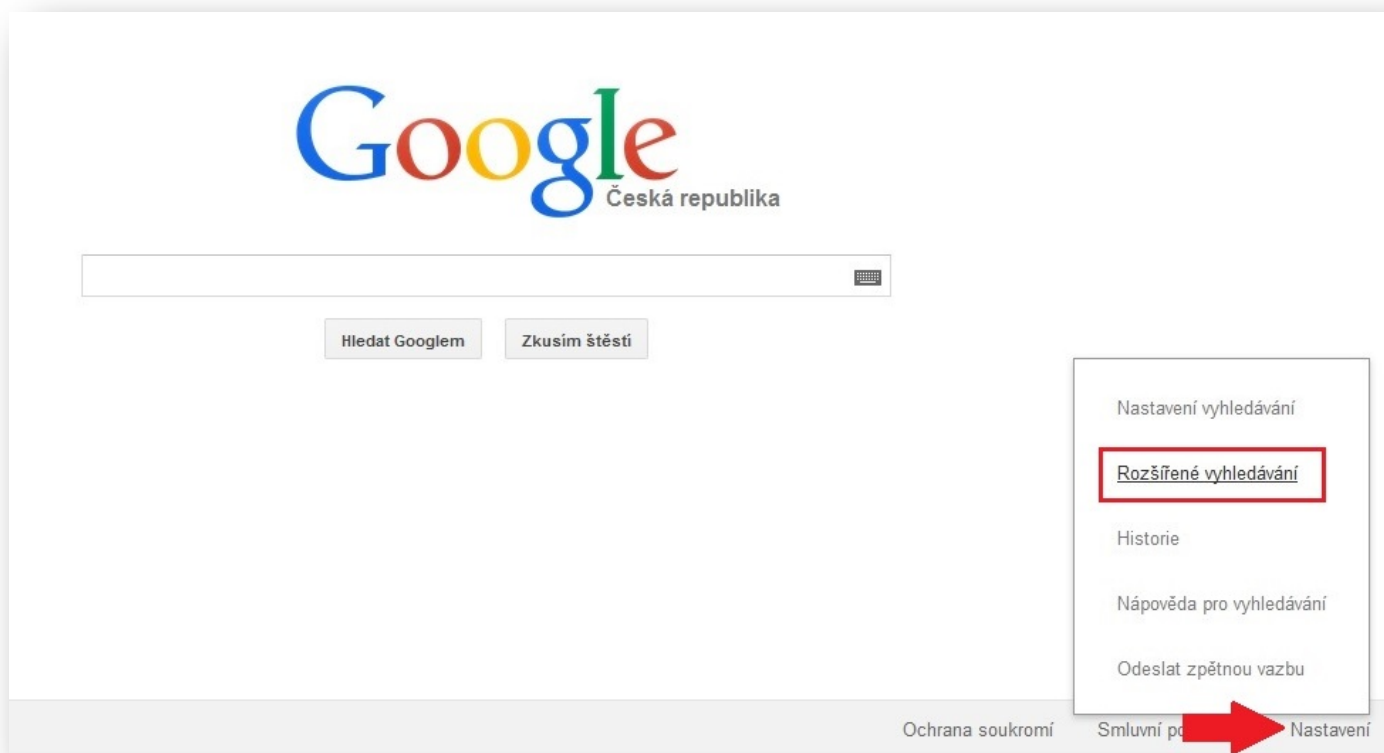

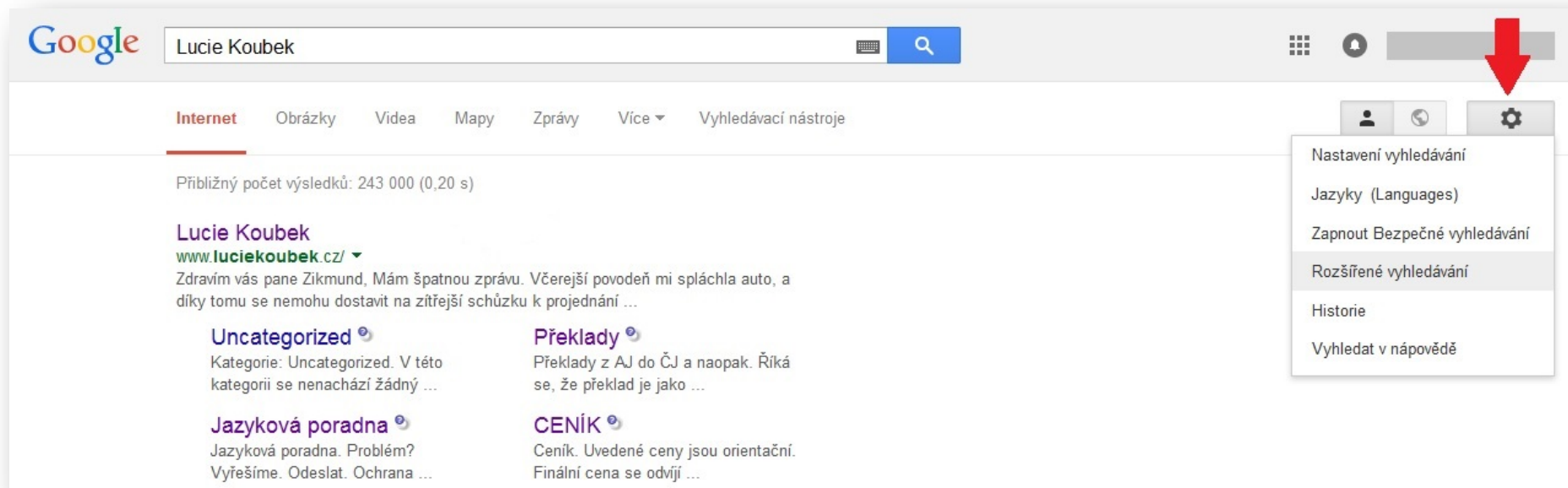
4.4. Rozšířené vyhledávání

Pokud si nechcete **zahltit mozek** všemi těmi zkratkami (nebo vám je prostě nebere), nevěšete hlavu, nic není ztraceno. Pro vás tu je funkce **Rozšířeného vyhledávání**. Není to sice tak svižné, jako když do políčka vyhledávání naboucháte příkaz a zmáčknete Enter, ale život vám to rozhodně usnadní.

Na hlavní stránce Googlu jej najdete, když v pravém dolním rohu rozkliknete **Nastavení**.

Nebo **na stránce s výsledky vyhledávání**, když vpravo nahoře kliknete na **ozubené kolečko**.

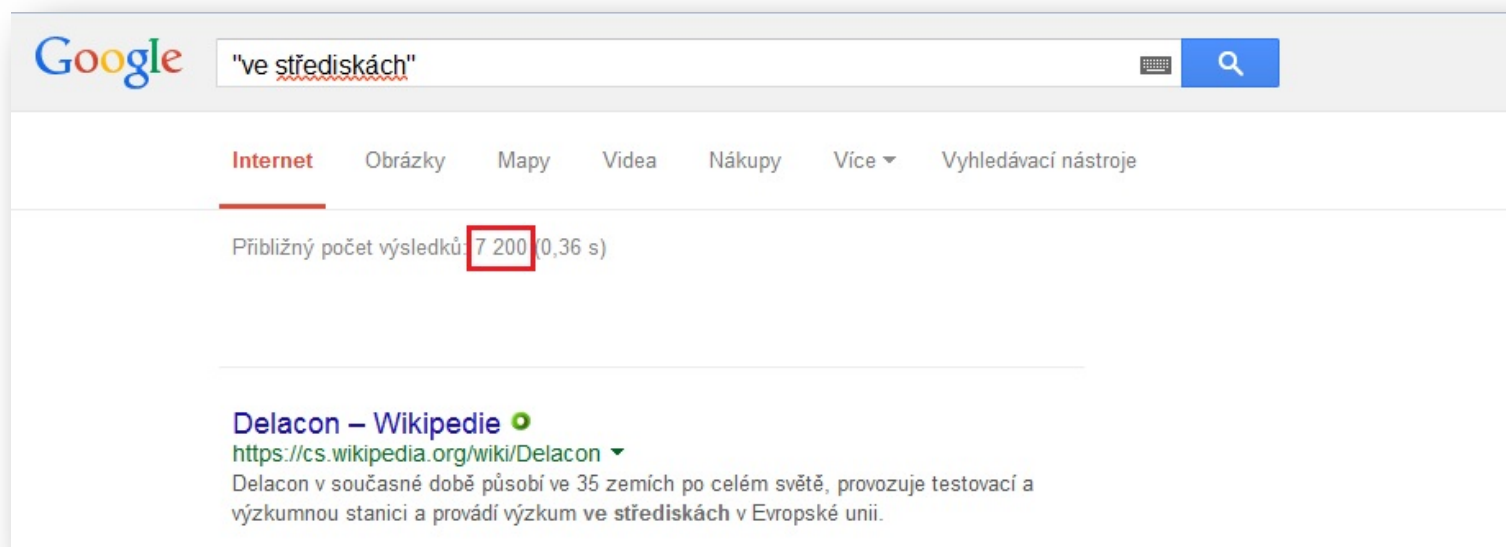
Tam už se můžete vyřádit dle libosti. **Vyplníte požadovaná políčka** (nemusíte všechna!) a doufáte, že vaše přání bude vyslyšeno.

Ono ani s těmi operátory není nic zaručeno. Google se samozřejmě snaží **maximálně vyhovět** přání svého pána, ale pořád je to jen **robot**, a ne vždy to musí dopadnout podle vašich představ.

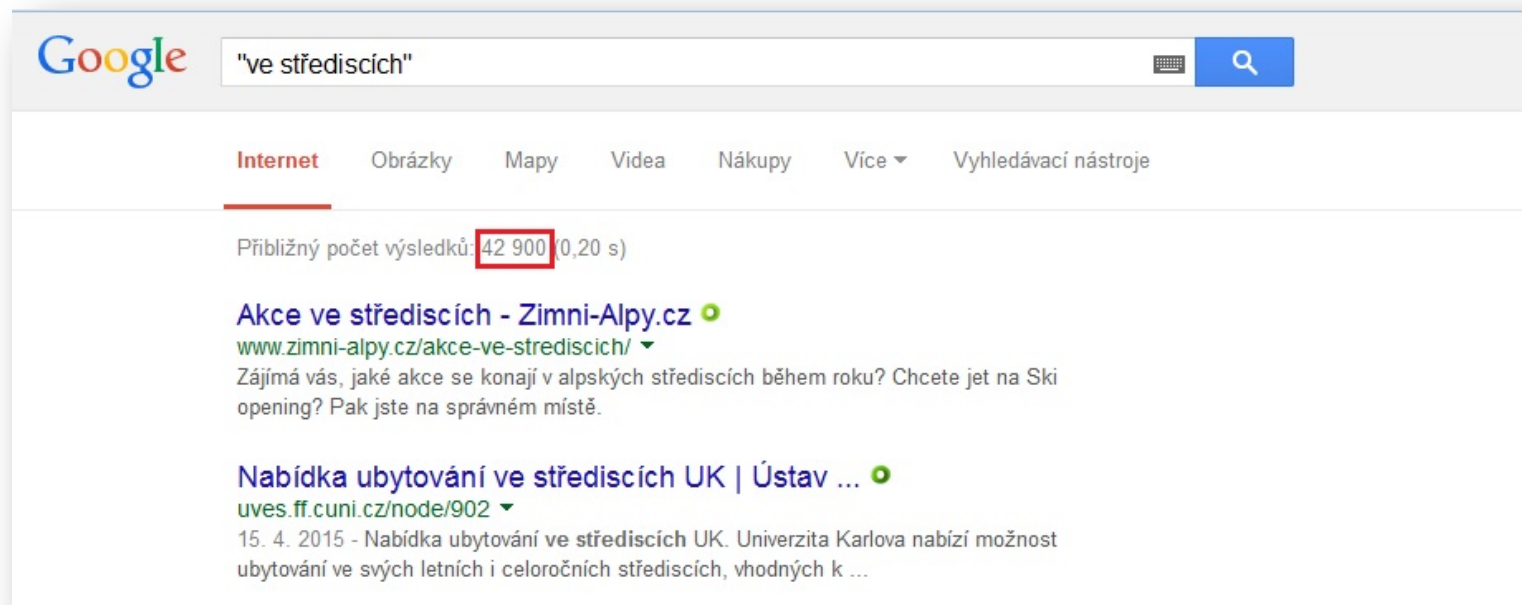
4.5. Počet nalezených výsledků

POZOR: Tady je obzvláště nutné používat **vlastní mozek**. Následující tipy obvykle celkem spolehlivě **fungují**, ale taky **nemusí**. Je jen na vás, abyste se rozhodli, co přijmete, a co ne. Za úspěšnost nebo neúspěšnost neručím, výsledek je čistě **ve vašich rukách**.

Řekněme, že se nemůžete rozhodnout, zda je vhodnější napsat *ve střediskách* nebo *ve střediscích*. Co uděláte? Zadáte do Googlu variantu č. 1 v uvozovkách a podíváte se, kolik má daná fráze výsledků vyhledání. **Uvozovky** jsou tu nezbytné, i když zadáváte jen jedno slovo, jinak Google přizpůsobí vyhledávání tomu, co on si myslí, že chcete hledat. (I tak se vás možná Google zeptá, zda opravdu hledáte právě toto.)

Totéž uděláte s variantou č. 2.

Pokud se počet vyhledaných výsledků **diametrálně odlišuje** (a posouzení, co to je diametrálně už nechávám na vás), s největší pravděpodobností bude ta **frekventovanější varianta správná, vhodnější či přirozenější**.

(V našem případě jsou možné a správné obě varianty, ale verze *ve střediscích* je – jak vidno – podstatně běžnější.)

POZOR: Jestliže rozdíl v počtu výsledků není příliš velký, rozhodně se na tuto metodu nespolehejte a pokračujte v ověřování jinde. Třeba v [Jazykové příručce ÚJČ AV](#) (návodů a tipů najdete níže).

Google, jak známo, zpracovává **veškeré dostupné texty** a nějaká jazyková správnost je mu úplně **putna**. A pokud je nějaký jazykový nešvar hodně zažitý, může se stát, že ve výsledcích vyhledávání dokonce co do počtu **předčí** tvar správný.

Trochu složitější to bude, pokud např. nevíte, zda máte napsat *za tím* nebo *zatím*. Proč? Protože existuje obojí a Google nemůže tušit, pro jaký účel potřebujete daný výraz použít vy. Pak je tedy nutné dodat nějaký kontext nebo vazbu (a napsat to celé do uvozovek).

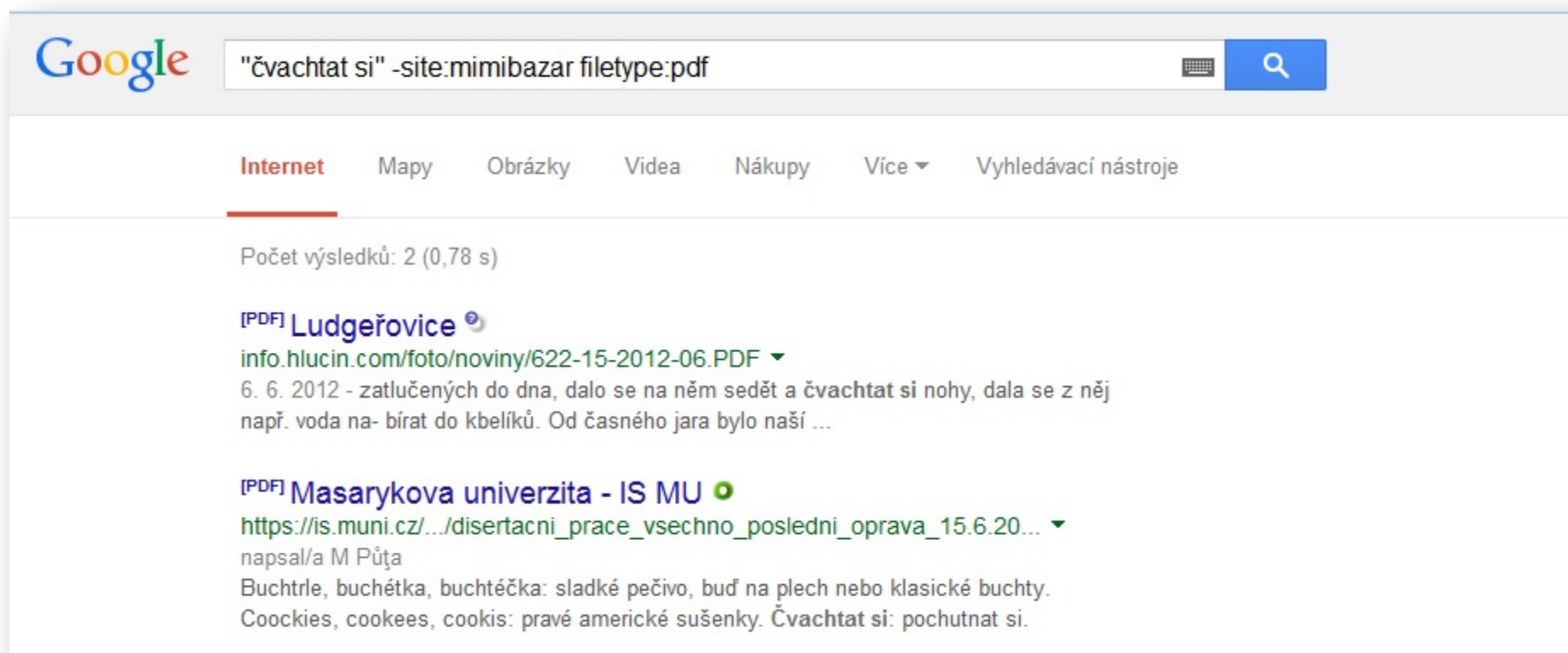
Např.: „*zatím vyčkávám*“ (8 150 výsledků) vs. „*za tím vyčkávám*“ (0 výsledků).

POZOR: Ať už vyhledáváte cokoli a jakkoli, vždy je nutné brát v potaz **důvěryhodnost nalezených stránek** a rozhodovat se na základě **zdravého selského rozumu**.

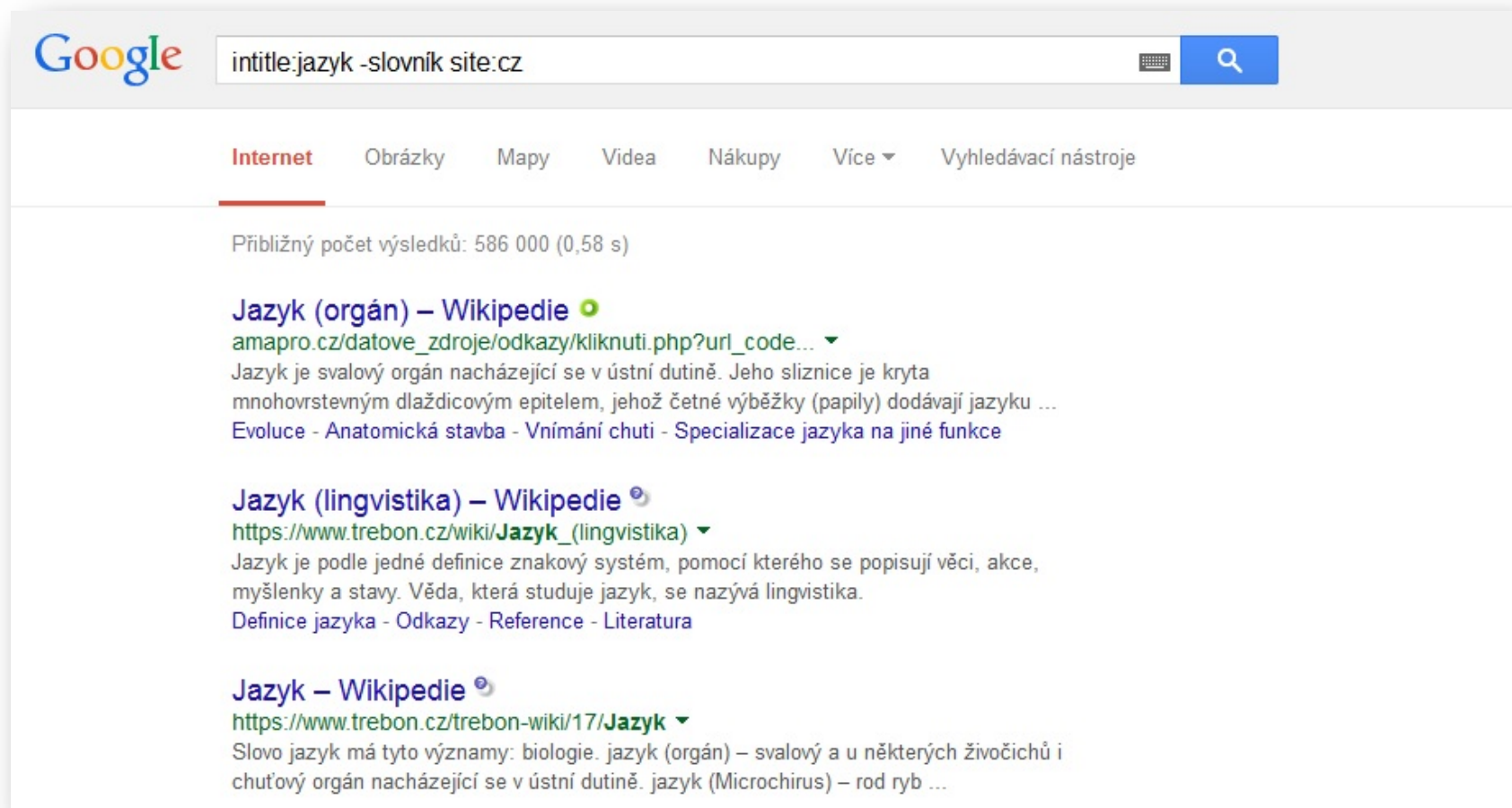

Všechny výše uvedené postupy a figle se samozřejmě dají **volně kombinovat**. Kreativitě se meze (téměř) nekladou. Na závěr pro vás mám nějakou tu inspiraci a ukázkou, jak toho můžete využít **v praxi**.

Příklad 1: Vyhledáváme výraz *čvachtat si*, chceme **vyřadit** Mimibazar a zajímají nás **jen soubory formátu PDF**.

Příklad 2: Vyhledáváme výraz *jazyk*, chceme, aby byl obsažen **pouze v titulcích**, a **nemáme zájem** o výsledky obsahující výraz *slovník*.

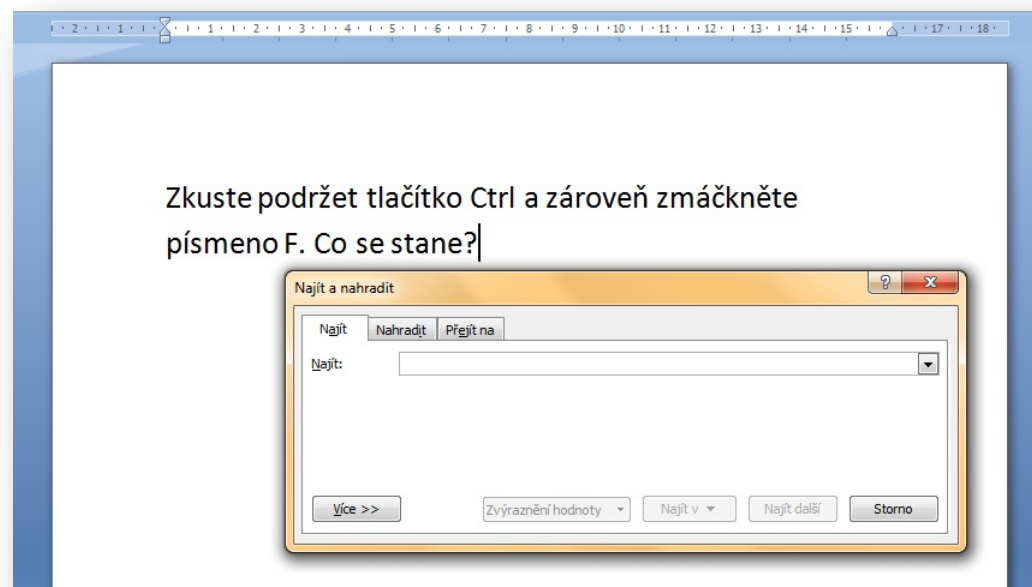
5. Ctrl + F

Tohle je velmi šikovná **klávesová zkratka** a překvapivě ji spousta lidí vůbec nezná. Až zase někdy zjistíte, že máte v celém dokumentu nějakou **mnohokrát opakovanou chybu** (třeba *pernamentka* místo *permanentka*), nemusíte panikařit, že to určitě nenajdete a neopravíte **všechno**.

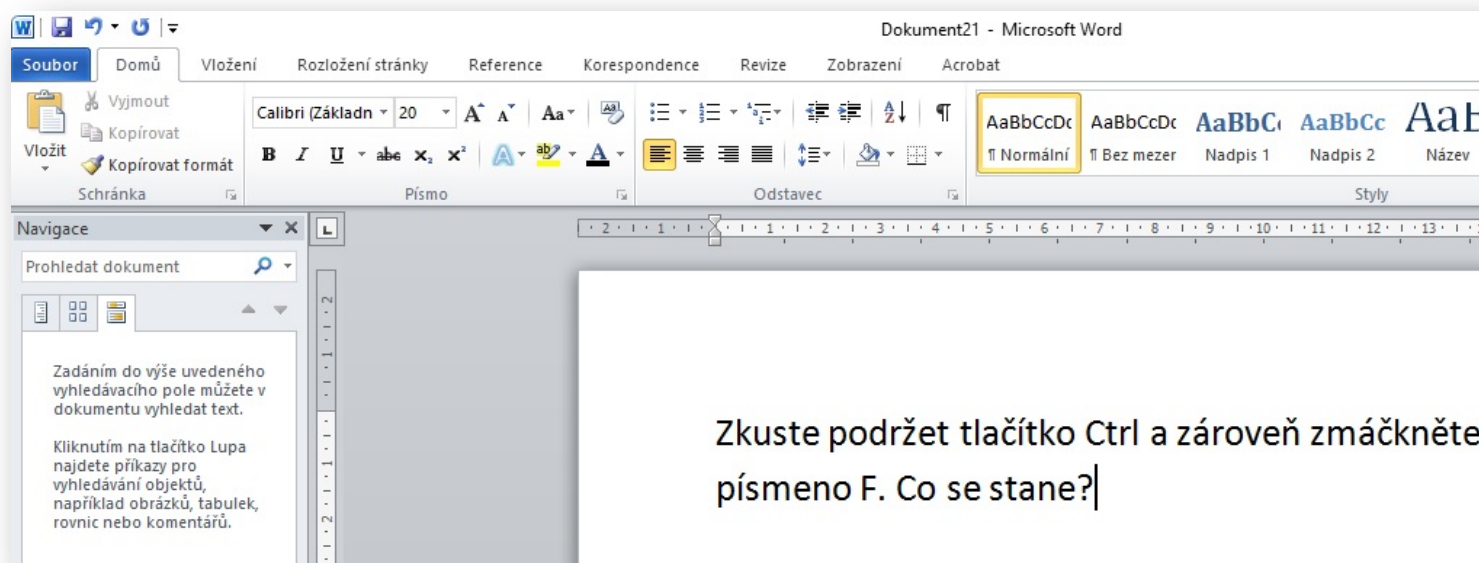
Zkuste **podržet tlačítko Ctrl a zároveň zmáčknete písmeno F**. Co se stane?

Funguje to u většiny běžných textových editorů stejně, ukážeme si to tedy jen na Wordu, a to ve dvou nejběžnějších verzích.

Starší verze Wordu byly na tuhle vychytávku jednodušší a šikovnější. Tam po stisknutí Ctrl + F uvidíte tohle:

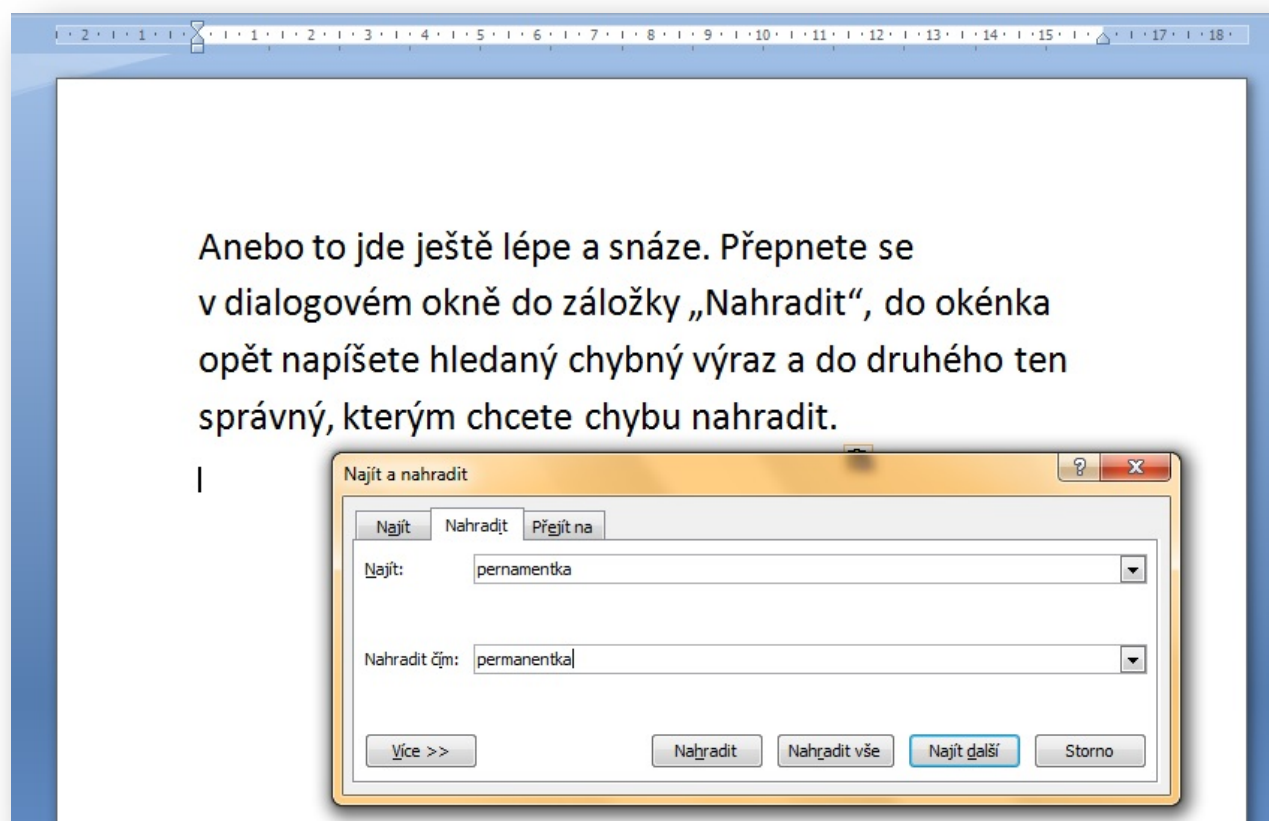
A u novějších verzí vás čeká tohle:

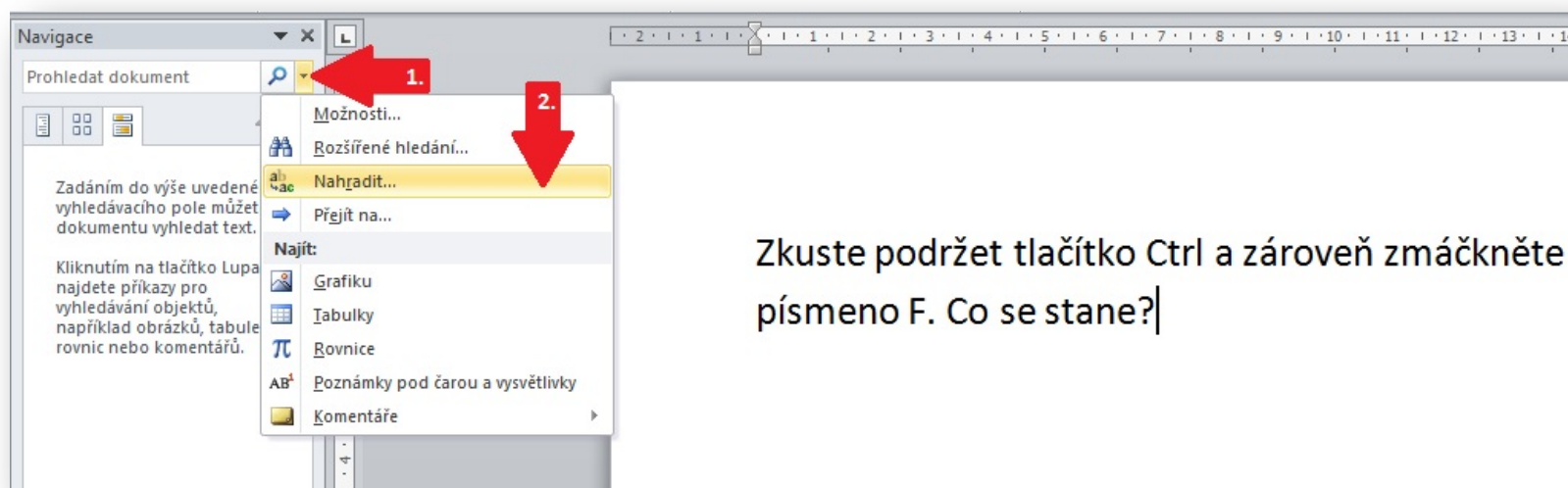
Vepište do okénka hledaný text, který chcete opravit (v našem případě *pernamentka*), a klikněte na **Najít další**. Takhle se proklikáte celým dokumentem, až ze všech *pernamentek* budou zase ukázněné *pernamentky*.

Anebo to jde ještě lépe a snáze.

Starší verze Wordu: Přepnete se v dialogovém okně do záložky **Nahradit**, do okénka opět napíšete hledaný chybný výraz a do druhého ten **správný**, kterým chcete chybu nahradit.

U novějších verzí je to trošku složitější: Rozkliknete tu titěrnou, **skoro neviditelnou šipečku** vedle okénka s lupou, zvolíte **Nahradit** a dál už postupujete stejně.

POZOR: Pokud daný výrez v textu **ohýbáte**, nebudete psát celé slovo *pernamentka*, protože vyhledávací nástroj by pak neobjevil varianty *pernamentek*, *pernamentky* atd. Napíšete tedy jen **základ slova**, který se nemění. V našem případě tedy zadáte jen část slova *permanent-*.

Pak už si stačí jen vybrat, zda chcete **nahradit vše automaticky**, nebo jestli to chcete mít raději pod kontrolou a nahrazovat postupně **jedno po druhém**. Podle toho zvolíte variantu **Nahradit vše** nebo **Najít další**.

Já jsem stará poseroutka (někdo říká perfekcionistka), takže většinou volím druhou možnost, a raději vše ještě průběžně kontroluji.

TIP: Tohle vyhledávání se dá s velkým úspěchem použít také tam, kde chcete vycytat např. mezery před interpunkčními znaménky (zadáte mezeru a tečku, a budete chtít nahradit pouze tečkou) nebo zdvojené mezery (zadáte dvě mezery a budete je chtít nahradit mezerou jednou).

POZOR! Tady nebudete psát celé slovo pernamentka, protože pokud jej v textu skloňujete, vyhledávací nástroj by neobjevil varianty pernamentek, pernamentky atd. Napíšete tedy jen kořen slova, který se nemění. V našem případě to bude vypadat takto:

Najít a nahradit

Najít Nahradit Přejít na

Najít: pernament

Nahradit čím: permanent

Více >> Nahradit Nahradit vše Najít další Storno

6. Jazyková příručka Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR

To je **velice užitečná věc** a doporučuji po ní sáhnout **ještě předtím**, než půjdete gúglit. Uspějete pravděpodobně mnohem rychleji a výsledkem si můžete být 100% jistí. Vlastně se jedná o taková zhuštěná **pravopisná pravidla v interaktivní podobě**.

Příručku najdete na tomto odkazu: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

Nejspíš vyřeší **většinu** vašich jazykovědných oříšků, a vás to bude stát **minimum úsilí**. Já vám teď podám stručný návod, jak s ní pracovat.

Úvodní stránka je rozdělena **do dvou sekcí**:

6.1. Slovníková část

Ověření správnosti tvaru slova

Když nevíte, jak správně zohýbat nějaké slovo, zadejte jej do okénka v základním tvaru a klikněte na **Hledej**. Vypadne na vás **kompletní přehled všech přípustných tvarů daného výrazu**. Řekněme, že nevíme, zda je možné napsat jak *ve střediskách*, tak *ve střediscích*.

Internetová jazyková příručka

[Hlavní stránka](#)
[O příručce](#)
[Nápověda](#)
[Mobilní verze](#)
[Návštěvnost](#)
[English version](#)

Související odkazy:

[Jazyková poradna](#)
[ČSN 01 6910](#)
[Zajímavé dotazy](#)

Hledání konkrétního slova nebo tvaru slova.

středisko

dělení: stře-di-s-ko¹

rod: s.

	jednotné číslo	množné číslo
1. pád	středisko	střediska
2. pád	střediska	středisek, středisk ³
3. pád	středisku	střediskům
4. pád	středisko	střediska
5. pád	středisko	střediska
6. pád	středisku ²	střediscích, střediskách ⁴
7. pád	střediskem	středisky

příklady: *tiskové středisko; rekreační střediska; Středočeské krajské kulturní středisko; Zdravotnické středisko M.*

Heslové slovo bylo nalezeno také v následujících slovnících: [SSČ](#), [SSJČ](#)

Ověření existence, spisovnosti či správnosti výrazu nebo jeho tvaru

Jestliže nevíte, zda slovo nebo daný tvar vůbec existují, obvykle stačí zadat, kliknout na **Hledej** – a máte jasno.

Internetová jazyková příručka

[Hlavní stránka](#)
[O příručce](#)
[Nápověda](#)
[Mobilní verze](#)
[Návštěvnost](#)
[English version](#)
Související odkazy:

Slovníková část

Hledání konkrétního slova nebo tvaru slova.

Slovní tvar peramentka nebyl nalezen.

Výkladová část

Vyhledávání v obecných výkladech o jazykových jevech.

6.2. Výkladová část

Sem zadáte **klíčová slova** hledané problematiky, a dostanete seznam **všech článků**, které o daném jevu pojednávají.

[Mobilní verze](#)
[Návštěvnost](#)
[English version](#)
 Související odkazy:
[Jazyková poradna](#)
[ČSN 01 6910](#)
[Zajímavé dotazy](#)

Výkladová část

Vyhledávání v obecných výkladech o jazykových jevech.

Hledaný výraz „velká písmena“ byl nalezen v těchto výkladech:

- [zobrazit](#) Z historie českého pravopisu
- [zobrazit](#) Psaní čárky před spojkami *anebo*, *aneb*, *čili*, *neboli*
- [zobrazit](#) Spojovník
- [zobrazit](#) Psaní velkých písmen – obecné poučení
- [zobrazit](#) Velká písmena – jména živých bytostí a přídavná jména od nich odvozená
- [zobrazit](#) Velká písmena – hvězdářská jména a astrologická znamení
- [zobrazit](#) Velká písmena – světadíly, země, území
- [zobrazit](#) Velká písmena – vodstva, hory, pohoří, nížiny
- [zobrazit](#) Velká písmena – obce, města, městské části, sídliště
- [zobrazit](#) Velká písmena – ulice, třídy, nábřeží, náměstí, mosty, sady, zahrady, aleje, kolonády
- [zobrazit](#) Velká písmena – stavby a jejich části, stanice a zastávky
- [zobrazit](#) Velká písmena – organizace (státy, správní oblasti, zastupitelské sbory, ministerstva, školy, divadla apod.)
- [zobrazit](#) Velká písmena – organizační složky (pobočka, úsek, odbor, výbor apod.)
- [zobrazit](#) Velká písmena – dokumenty, umělecká a odborná díla
- [zobrazit](#) Velká písmena – dějinné události, památné dny a svátky
- [zobrazit](#) Velká písmena – výrobky, odrůdy, plemena
- [zobrazit](#) Velká písmena – akce, soutěže
- [zobrazit](#) Velká písmena – vyznamenání
- [zobrazit](#) Velká písmena – zástupné názvy
- [zobrazit](#) Velká písmena – přírodní útvary
- [zobrazit](#) Číslo podstatných jmen (*dvoje housle*, *hromady listů*)
- [zobrazit](#) Konkurence předložek *v(e)* – *na*, *do* – *na*
- [zobrazit](#) Přídavná jména typu *puškinský* – *puškinovský*
- [zobrazit](#) Zkratky iniciálové (*ČR*, *DČ*, *SMS*, *SÚKL*, *IKEA*)
- [zobrazit](#) Zkratková slova
- [zobrazit](#) Oslovení a závěrečný pozdrav
- [zobrazit](#) Abecední řazení

Občas se jich na vás vysype pěkných pár řádek, a je potřeba se jimi probrat tak, abyste se dostali ke kýženému výsledku. Pokuste se tedy zadání maximálně **zkonkretizovat**.

Výkladová část

Vyhledávání v obecných výkladech o jazykových jevech.

Velká písmena města

Hledaný výraz „Velká písmena města“ byl nalezen v těchto výkladech:

- [zobrazit](#) Velká písmena – obce, města, městské části, sídliště
- [zobrazit](#) Velká písmena – ulice, třídy, nábřeží, náměstí, mosty, sady, zahrady, aleje, kolonády
- [zobrazit](#) Velká písmena – stavby a jejich části, stanice a zastávky
- [zobrazit](#) Velká písmena – organizace (státy, správní oblasti, zastupitelské sbory, ministerstva, školy, divadla apod.)
- [zobrazit](#) Velká písmena – dokumenty, umělecká a odborná díla
- [zobrazit](#) Velká písmena – zástupné názvy
- [zobrazit](#) Zkratky iniciálové (ČR, DIC, SMS, SÚKL, IKEA)

Pak už vám nezbývá, než se proklikat a pročíst k informaci, kterou hledáte. Někdy to dá trochu fušku, ale zase máte (na rozdíl od Googlu) **stoprocentní jistotu**, že co se na této stránce dovíte, to **platí**.

7. Pár tipů na závěr

Aby byl váš text úplně **perfektní**, mám tu pro vás na samý konec ještě pár dobře míněných tipů.

Proč jsem vybrala zrovna tyhle?

- Vycházejí z těch **největších nešvarů**, s nimiž se setkávám dennodenně.
- Jsou to takové „**drobnosti**“, nad kterými se často mávne rukou, ale znáte to. Stokrát nic umořilo vola.
(Vsuvka: Právě jsem si šla ověřit, jestli se říká „umořilo vola“, nebo „umořilo osla“. Už víte, jak jsem postupovala? ;) A vyšlo mi, že existuje obojí, ale osel je frekventovanější. Kdo by to byl řekl.)
- Asi vám nikdy nikdo neřekl (a hned tak asi neřekne), jak je to vlastně **správně**.
- Některé z nich i dost těžko **dohledáte**. Hlavně proto, že je nejspíš vůbec hledat nebudete.
- Kolikrát nás totiž ani nenapadne, že na to nějaká **pravidla** jsou. Jenže v češtině jsou pravidla na **všechno**. („Se s tím prostě smiřte.“ ☺)
- Chybuje se v nich dnes a denně, neb lidé si zde ve své bezradnosti aplikují **pravidla vlastní**.

Uvozovky

Pozor na ně. **České** uvozovky jsou totiž jiné než **anglické**. Ty naše české vypadají „**takhle**“, zatímco anglické **“takhle”**. A mnohé textové editory mají v základním nastavení ty anglické, případně české vůbec neumí. Pak je dobré napsat si text nejdřív ve Wordu (Open Office), a pak zkopírovat i se slušnými českými uvozovkami tam, kam potřebujete (třeba na web).

Anebo se naučte dvě šikovné klávesové zkratky:

Alt + 0132 pro uvozovky dole, **Alt + 0147** pro uvozovky nahoře. A je to. Konec výmluv.

DOPORUČENÍ: S uvozovkami zacházejte jako se šafránem.

Do uvozovek patří:

- přímá řeč,
- ironie/nadsázka/humor (ale všeho s mírou),
- citáty,
- názvy (neplést si s nadpisy – ty se v uvozovkách nepíší),
- cizí výrazy.

Mezera

Mezera se píše **za** každým interpunkčním znaménkem (tečkou, čárkou, dvojtečkou, vykřičníkem...), ale nikdy se **nepíše před**. Nikdy. Ani před otazníkem. Ani před vykřičníkem. Opravdu.

Tři tečky

To je teď taková móda... skoro známka punku... nasypat do textu co největší množstvím trojteček... Aby to vypadlo kůl... jakože...asi... přemýšlíte... Čte se to děsně... Já to třeba... nečtu vůbec...

Vykřičník

Tady taky **uberte**. Každá výzva, i ta nejsrdceryvnější, bude mít daleko větší váhu s **jedním** vykřičníkem (nebo **žádným**) než se čtyřmi. Pak to totiž vypadá, jako když na čtenáře řvete!!! A to přece nechcete!!!!!!!

Závorky

České závorky vypadají **(takhle)**. A mezery do nich co? **Nepatří**. Ne, není to nepřehledné, každý to přečte a pochopí. Přisahám.

Lomítka

Stručné pravidlo: pokud lomítkem oddělujeme **jednotlivá slova**, pak se mezera obvykle nepíše: *PC/tablet/mobil*. Pokud oddělujeme víceslovné výrazy, pro přehlednost mezery zařadíme: *zasedací místnost / kancelářské prostory*.

Výčty a seznamy

1. Je **jedno**, jestli ve výčtu používáte **číslování**, nebo **odrážky**. Pravidla se **neliší**. (Jo, pardon, takovému tomu seznamu, kde se na začátku jednotlivých bodů píšou číslice nebo odrážky, se říká **výčet**.)
2. Pokud mají jednotlivé body podobu **celé věty**, začíná se každý bod **velkým písmenem** a končí **tečkou** (viz tento číslovaný seznam).
3. Pokud **nepíšete ve větách**, pak:
 - malé písmeno a na konci bodu **čárka**,
 - nebo **malé písmeno** a na konci bodu **středník**,
 - **na konci** celého seznamu **tečka**.

4. **Středník** lze použít i v případě **větných konstrukcí** – tedy mají-li jednotlivé body podobu **celé věty** – ale pak je nutné dodržet na začátku **malé písmeno**. V češtině se však středník nepoužívá tak běžně jako třeba v angličtině.

Výjimku, která se obejde zcela **bez znaménka**, snad tvoří jen výčty typu seznamu autorů a jejich děl a jim podobné.

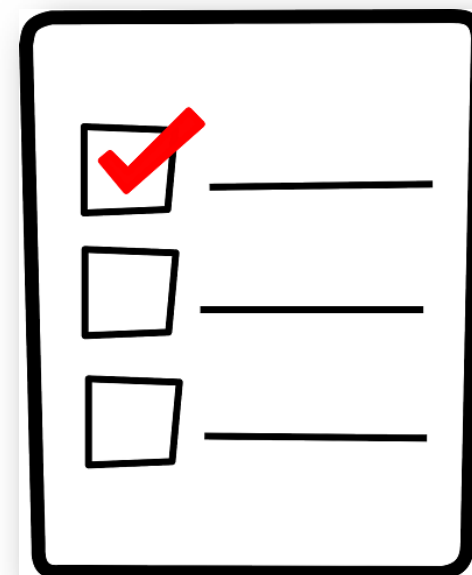
- Lindgrenová, A.: Děti z Bullerbynu
- Rowling, J. K.: Harry Potter a Kámen mudrců
- Karafiát, J.: Broučci

Takže ano, na konci každého bodu se vždy doporučuje mít nějaké **interpunkční znaménko**.

Stačí, když si zapamatujete:

- **velké písmeno a tečka,**
- **nebo malé písmeno a čárka/středník,**
- **na konci celého výčtu vždy tečka,**
- **nejdůležitější je podobu výčtů v rámci jednoho textu sjednotit.**

A to je celá věda.

Nakonec pitomec

Doufám a věřím, že vám tento e-book poodhalil zcela **nové dimenze**. Že jsem vám dokázala, že opravdu umíte česky líp, než si myslíte. Že jste se zbavili **strachu** ze psaní a z chybování. Protože každá chyba – nebo alespoň ta jazyková určitě – se dá **napravit**.

Nakonec zbyde vždycky pitomec, ale vy už teď poslední nikdy nebudete. Protože vy už teď víte, jak na to.

Navíc tím, že se budete svými jazykovými chybami zabývat, se budete stále více zdokonalovat a spoustě věcí opravdu porozumíte.

Znáte tenhle citát?

*Co slyším, to zapomenu. Co vidím, to si pamatuji. Co si vyzkouším, tomu rozumím.
(Konfucius)*

Přesně tak to funguje. Stokrát vám může někdo **tlouct do hlavy**, že ve slově **ližina** se píše měkké i, stokrát to můžete **vidět**, a třeba si to i **zapamatujete**, ale příště tu chybu stejně uděláte. Jakmile se tím ale sami začnete **zabývat** a trochu se v tom **šťourat**, už si příště dáte daleko větší pozor, uvidíte.